РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 15-го цьвітня 1916. Ч. 46. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, April 15, 1916. No. 46.

ФРАНЦУСЬКІ СТРАТИ ПІД ВЕРДЕН ЧИСЛЯТЬ 150,000 ЛЮДИЙ.

Приготовленя до дальшого наступу. — Хвилева тишина з причини непогоди.

Анґлія стратила 190 великих торговельних кораблів на 3,000,000 тон.

КАРАНЦА ЖАДАЄ УСУНЕНЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСК З МЕКСИКА.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ТЯЖКІ НІМЕЦЬКІ ГАРМАТИ БОМБАРДУЮТЬ ГОРБ „Ч. 304". — ВСІ ПРОТИНАПАДИ ФРАНЦУЗІВ ВІДБИТІ.

БЕРЛІН, 12. цьвітня. — **На північний схід від Авокур (на лївім березї Мези) і на схід від Мези німецькі війска відбили всї протинапади з великими стратами для неприятеля. Впрочім панує хвилевий спокій. Лише на лївім березї артилєрія сильно і без перестанку бомбардує становища Французів на горбі „ч. 304".**

ХВИЛЕВА ПЕРЕРВА НА БОЄВІМ ФРОНТІ ПІД ВЕРДЕНОМ.

БЕРЛІН, 13. цьвітня. — Останній віст німецького ґенерального штабу звучить:

„Від 24 годин паде безперестанку дощ. Непогода є причиною, що дальші воєнні операції мусїли бути почасти здержані. Тому на боєвій лінії не зайшли жадні важнїйші зміни. Однак помимо непогоди німецька артилєрія не переставала бомбардувати французькі становища на схід і на захід від ріки Мези".

150.000 ЛЮДИЙ СТРАТИЛИ ФРАНЦУЗИ В БИТВІ ПІД ВЕРДЕНОМ.

БЕРЛІН, 13. цьвітня. — Французькі воєнні кореспонденти розписують ся богато про великі страти, які мали потерпіти німецькі війска в битві під Верденом. Так на примір, один французький кореспондент доносить, що один лише німецький батальон стрільців стратив 1.076 людий. Між иншим також доносять, що 18. корпус німецького війска втратив в часї наступу на форт Во 17.000 людий. Тимчасом згаданий корпус війска на тім боєвім фронті зовсім не стоїть.

Французи обчислили, що Німці втратили під Верденом 200.000 людий.

Безперечно, що втрати Німців під Верденом є поважні. Однак беручи на увагу осягнені успіхи, німецькі страти є незначні. Також треба зважити, що в рахунок німецьких страт входить велике число легко ранених, які по короткім часї назад повернуть на боєвий фронт.

Французи не були всилї удержати в руках своїх становищ. На цїлій лінії мусїли уступити назад. Щоби отже перед народом закрити сю невдачу і відвернути його увагу від одного пораженя за другим, воєнні звіти французького штабу все згадують про великі страти Німців. Французи, все уступаючи, не мали навіть спромоги в приближеню оцінити німецьких страт, бо побоєвище все оставало в руках Німців.

Натомісць Німці, які вже від 7-ох тижнів ховають убитих, відвозять ранених і полонених Французів, мають нагоду не лише оцінити страти Французів, але їх навіть майже точно в числах подати. На підставі звітів про убитих, ранених і полонених Французів їх страти від початку битви під Верденом доходять до 150.000 людий.

В ПАРИЖИ ПАНУЄ ВЕЛИКЕ ПРИГНОБЛЕНЄ.

ЦЮРІХ, 12. цьвітня. — **В Парижи знова сумно як на початку війни. Мешканцї міста ожидають нетерпеливо вістий з поля битви. Хоч часописи запевнюють, що положенє Французів під Верденом є знамените, люди не довіряють навіть урядовим вістям. Театри і льокалї до забави знова позамикано. Загалом пізнати, що мешканцї Парижа жиють у великім пригнобленю. Поміж ними кружить поголоска, що Верден не удасть ся довго удержати в своїх руках. Богато людий готовить ся до виїзду з Парижа.**

ФІНАНСИ ФРАНЦІЇ СИЛЬНО ПІДОРВАНІ.

НЮ ЙОРК, 13. цьвітня. — Стан французьких фінансів стає з кождою хвилею грізнїйший. Вже в минувшім роцї загальний імпорт американських товарів (передівсїм воєнних матеріялів) до Франції був о 350,000.000 долярів більший ніж вивіз французьких товарів до Америки. Сю надвишку мусїла Франція заплатити готівкою або американськими вартісними паперами.

Головною причиною підорваня фінансів у Франції є заняте Німцями найважнїйших осередків французького промислу.

Французи є позбавлені не лише центрів промислу, але також найурожайнїйших земель.

Статистика виказує, що Французи стратили в зелїзнім і сталевім промислї в 1915 р. 111 міліонів долярів, в ткацькім промислї 287 мілїнів долярів, в рільничім промислї 125 міліонів долярів. **Страти Франції лише в тих трох галузях промислу протягом одного року виносять 523 міліонів долярів.**

Коли би не довіз потрібних продуктів і матеріялів з Америки, то Франція була би вже по трох місяцях змушена фінансовою крізою до мира.

Висиленє економічних сил у Франції є замітне. Німці мають у своїх руках понад 80 % французьких копалень угля, зелїзного, сталевого і ткацького промислу. І тепер догадують ся ріжні стратеґіки й економісти, длячого Німеччина найперше з цїлою силою вдарила на Францію. Тепер доперва показуєть ся, що Німцям не розходило ся тут о Париж, але о французькі фабрики і копальнї.

В минувшім роцї Франції допомогли в покритю недоборів Злучені Держави позичкою 500,000.000 долярів. І тепер знова Франція робить заходи коло узисканя нової позички в Злучених Державах.

В РОСІЇ:

ПЕРЕСТРІЛКА АРТИЛЄРІЇ НА ПІВНОЧИ.

БЕРЛІН, 13. цьвітня. — З німецької головної кватири доносять урядові вісти отсе:

„На полудне від озера Нароч огонь артилєрії став сильнїйший.

„Наші передні сторожі відбили напад кількох російських відділів на схід від Баранович.

„На прочій боєвій лінії панує спокій".

В РОСІЇ ЗАВЕДЕНО В ТРОХ ДНЯХ В ТИЖНИ ПРИМУСОВИЙ ПІСТ.

ПЕТРОГРАД, 13. цьвітня. — **Комісія для рільничо-господарських справ в думі згодила ся вповнї зі законопроєктом в справі обмеженя споживаня мяса. Новий закон забороняє їсти мясо в понедїлки, середи і пятницї.**

Також і закон про дальше обмеженє уживаня напитків має прийти під обради думи. Іменно міністерство фінансів випрацювало законопроєкт, на підставі котрого буде зовсїм заборонене уживанє напитків, які містять в собі більше ніж 1½ % альнкоголю.

В АЗІЇ:

ПОВЕРХ 3.000 УБИТИХ АНҐЛЇЙЦІВ НА ПОБОЄВИЩИ.

БЕРЛІН, 12. цьвітня. — Поверх 3.000 убитих і кілька тисячів ранених жовнїрів полишили Анґлійцї на побоєвищи на схід від міста Кут-ель-Амара.

Пораженє анґлійської армії є велике, більше ніж всї попередні за час воєнної кампанії в Мезопотамії. До битви прийшло коло міста Фелягіє, 23 миль на схід від Кут-ель-Амара, де є замкнена і окружена 10.000 армія Анґлійців під командою ґенерала Тавнсгенда.

Урядовий звіт турецького штабу доносить отсе:

„По півторагодиннім бомбардованю гарматами наших становищ Анґлійцї вдарили на нас з цїлою силою. Битва тривала через 6 годин. Зразу неприятель зблизив ся навіть до наших перших ровів. Турецькі війска, приготовлені до сего, перевели протинапад при помочи баґнетів. Лише малій части анґлійських війск удало ся втечи. В турецьких окопах і на побоєвищи перед окопами начислено після битви 3.000 анґлійських трупів, не числячи ранених. Значна часть анґлійських війск, які беруть тепер участь у воєнних операціях в Мезопотамії, були перенесені з Ґаліполї".

В ЛОНДОНІ ВЖЕ НЕ ВІРЯТЬ В УРАТОВАНЄ 10.000 АРМІЇ В КУТ-ЕЛЬ-АМАРА.

ЛОНДОН, 12. цьвітня. — **Останні вісти про пораженє анґлійської армії, яка спішила на відсїч 10.000 армії, котру Турки облягають в Кут-ель-Амара, викликала в тутешних військових кругах сумний настрій. До пізної ночи не було урядового запереченя вістий турецького ґенерального штабу.**

У військових кругах стратили вже надію на уратованє 10.000 армії ген. Тавнсгенда, яка від падолиста минувшого року держить ся в мурах укріпленого міста Кут-ель-Амара.

ЗАГАЛЬНА ПРИМУСОВА СЛУЖБА ВІЙСКОВА В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 13. цьвітня. — **Дотеперішний спосіб вербованя рекрутів показав ся в богато случаях недостаточним. В політичних кругах роблять ся приготовленя до нового закону про військову службу. На найблизшім засїданю в палатї лордів буде внесений новий проєкт щодо військової служби. На підставі сего закона правительство було би управнене всїх людий, котрих уважаєть ся спосібними до якоїнебудь працї, покликати до війска.**

ВІЙСКОВИЙ ПРИМУС В КАНАДІ.

ОТАВА, 13. цьвітня. — **Делєґати з 92 ліґ для вербованя рекрутів відбули нинї нараду, щоби опрацювати закон про примусову військову службу. На нарадах вказано на те, що в Канадї жиє 1,274.697 мущин у віцї від 18 до 35 літ.**

НА МОРИ:

АНҐЛЇЙЦІ СТРАТИЛИ ВІД ПОЧАТКУ ВІЙНИ 190 КОРАБЛЇВ О МІСТОТІ 3,000.000 ТОН.

ЛОНДОН, 12. цьвітня. — **Останний звіт виказує, що від 1. марта, то є від часу, від коли Німцї впровадили нову політику щодо акції підводних лодок, Німцї затопили 42 анґлійських торговельних кораблїв, 10 кораблїв, належачих до инших союзних держав і 30 кораблїв, належачих до невтральних держав.**

Посол до парляменту Роберт Гавстон, представляючи великі втрати Анґлії в кораблях, згадав про небезпеку, яка ґрозить з тої причини Анґлії. Анґлії ґрозить не лише велика дорожня, але також цїлковитий брак деяких средст поживи з причини утрудненого довозу живности. Від початку війни Анґлія стратила поверх 190 торговельних кораблїв, які числили разом около 3 міліони тон.

Посол Гавстон є за тим, щоби невтральні держави уживали інтерновані німецькі кораблї. Після гадки Гавстона Анґлія і її союзники повинні впровадити в житє давну уставу, яка позволяла кождий набір корабля забрати для себе, без огляду на се, до якої держави дотичний корабель належить. Вкінци візвав він анґлійське правительство, щоби воно за кождий Німцями затоплений корабель брало собі на власність один німецький корабель з невтральних пристаний.

НА БАЛКАНІ:

НАСТУП НА СОЛУНЬ РОЗПОЧАВ СЯ.

АТЕНИ, 12. цьвітня. — **Війска німецьких союзників розпочали наступ проти французьких і анґлійських війск на північ від Солуня.**

Нинїшні телеграми доносять, що Німцї взяли приступом становища Французів і Анґлійців коло місцевости Деве Тепе. На боєвім фронті коло озера Дойран артилєрія союзників розпочала сильно бамбардувати укріплені становища неприятеля.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І МЕКСИКО:

НАПАД МЕКСИКАНЦІВ НА ВІДДІЛ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСКА В МІСТІ ПАРАЛЬ.

ЕЛЬ ПАЗО, ТЕКС., 13. цьвітня. — **Останні вісти, які надійшли з глибини Мексика доносять, що цивільні Мексиканцї напали на віддїл американського війска в Параль. По стороні Американців страти числять: 1 убитий і 20 ранених. Мексиканцї мали стратити около 150 людий.**

Віддїл американської кінноти, який в погони за ґенералом Віллєю переступив границю провінції Дуранґо, був приневолений з причини браку поживи повернути назад. При тій нагоді переїздив сей віддїл через мексиканське місто Параль. Коли віддїл находив ся в серединї міста, слїдував напад зі сторони Мексиканців. Жовнїри мусїли зісїсти з коний, щоби могти боронити ся перед нападом.

Точнїйші відомости про дальший слїд боротьби з Мексиканцями ще не наспіли.

КАРАНЦА ДОМАГАЄТЬ СЯ ЦЇЛКОВИТОГО УСУНЕНЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСК З МЕКСИКА.

ВАШІНҐТОН, 13. цьвітня. — **Президент Мексика Каранца переслав нинї через свого посла у Вашінґтонї на руки Ленсінґа, секретаря для заграничних справ ноту, в якій домагаєть ся від американського правительства цїлковитого усуненя американських війск з Мексика.**

У своїй нотї згадує Каранца також про битву між американським війском а мешканцями міста Параль. Каранца складає вину на нерозум американських командантів, які не повинні були вступати до міста. Каранца заявляє, що дальший побут американських війск в Мексику може викликати велике розяренє серед мексиканського народа і допровадити до небажаних заворушень.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦЇ.

КОЛОМБУС, 13. цьвітня. — **Положенє американських війск в Мексику стає з кождою хвилею небезпечнїйшим. В дїйсности війска ґен. Першінґа, які загнали ся около 400 миль в глиб Мексика, є тепер зовсїм відтяті. Між ними а границею стоїть около 16.000 жовнїрів Каранци.**

Під впливом домаганя народа Каранца зажадав від американського правительства усуненя війск.

Деякі уважають війну Злучених Держав з Мексиком за неминучу.

КОРОНИ ЗНОВА ПОДОРОЖІЛИ.

НЮ Йорк, 13. цьвітня. — **На грошевім ринку зайшли нинї знова значні зміни. Богато банків зовсїм не хотїло нинї приймати гроший для пересилки до Австрії і Німеччини. Натомісць деякі банки і компанії піднесли цїну гроший о 50 цнт. до 1.00 доляра на сто коронах.**

Про причину сего кружать ріжні вісти. Деякі подають яко причину строгу цензуру Анґлії на мори, яка не дозволяє навіть на пересилку авіза (спис осіб, яким гроші мають бути виплачені). Инші знова поясняють се тим, що Німеччина й Австрія обмежили продаж корон і марок для заграниці, щоби запобігти спекуляціям заграничних банкирів.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Крістіяніяфиорд" приїхав до Ню Йорку в пятницю (14. цьвітня).

„Ґеліґ Олаф" має прибути до Ню Йорку в четвер (20. цьвітня).

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Фрідерік VIII." відїде з Ню Йорку в середу (19. цьвітня).

Попередні кораблї не привезли жадної почти з Австрії і Німеччини. Всю почту забрала Анґлія.

ІМЕНОВАНЄ АДМІНІСТРАТОРІВ ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В минувший второк, дня 11-ого с. м., завізвав апостольський делеґат, архиепископ Мелітенський, Ексц. **Іван Бонзано** до Вашінґтону, Д. К., обох предложених консульторами кандидатів на адміністраторів грецько-католицької дієцезії у Злучених Державах: о. Петра Понятишина і Гавриїла Мартяка, для вручення їм номінації на сї достоїнства.

Номінація, до ч. 975 Е., з дати Вашінґтон, Д. К., 11-го цьвітня, 1916, **покликує о. Петра Понятишина, пароха в Нюарку, Н. Дж., на уряд адміністратора парохій галицьких, а о. Гавриїла Мартяка, пароха з Ленсфорд, Па., на уряд адміністратора парохій угро-руських грецько-католицької дієцезії у Злучених Державах.**

о. Петро Понятишин.

Оба адміністратори, після номінаційного письма апостольського делеґата, мають рівну власть і рішають окремо про справи порученого їм круга діланя. Оба вони мають всю власть епископа, крім рукополаганя в сьвященики і крім благословеня мира (у великий четвер).

Спільні справи оба адміністратори рішають разом, а спірні справи яко третий рішає апостольський делеґат. Оба адміністратори можуть остатись на своїх дотеперішних парохіях. Канцелярія дієцезії лишаєть ся дальше спільна для цілої дієцезії у Філядельфії, Па. Канцелярію веде дальше — як довідуємо ся — іменований перед 2-ма місяцями пок. епископом С. С. Ортинським о. Михайло Ґурянський.

* * *

З житя і діяльности адміністратора галицьких грецько-католицьких парохій у Злучених Державах.

О. Петро Понятишин, родив ся дня 15. липня 1877-ого року в селї Семенові, теребовельського повіта, в Галичині, отже тепер має 38 літ житя. Родичі його були селяни.

Коли прийшов до шкільного віку, віддали вони його до народної школи в Теребовлї, а по скінченю сеї школи — до ґімназії в Тернополи. Там зложив іспит зрілости в 1897-ім році. В осени того року вступив до духовної семинарії у Львові. По скінченю богословських студій у Львові в 1901-ім році виїхав за почином і порадою грецько-католицьких церковних властий у Львові на висші богословські студії заграницю, а саме: до Інсбрука, в Тироли, а опісля відтам до Фрибурґа коло Льозанни, у Швайцарії. В обох сих містах був на студіях по $1\frac{1}{2}$ року. З Фрибурґа поїхав до Парижа, столиці Франції, де протягом $4\frac{1}{2}$ місяця працював у бібліотеках для доповненя вже доси осягненого знаня в области богословських наук. У Фрибурґу і Парижи о. Понятишин використав час не лише для теольоґічних студій але і для вивченя французької мови.

З Парижа вже виїхав о. Понятишин в 1903-ім році до Злучених Держав посьвятити ся сьвященичому званю на американській Україні. Приїхавши до Америки, обняв парохію в Реймі, Па., де був майже 5 літ, аж до приїзду пок. епископа С. С. Ортинського в 1907-ім році, коли то за порадою товаришів перенїс ся до Елїзабет, Н. Дж. Там був 3 роки, почім в 1910-ім році перенїс ся на парохію до Нюарку, Н. Дж., де пробуває і доси. В Нюарку застав парохію розстроєну наслідком довголітної боротьби, але своїм тактом вмів довести до упорядкованя парохії та з'єднав собі загальну симпатію серед нюарських Українців.

За весь час свого побуту о. Понятишин брав живу участь в публичнім житю американської України та завдяки своїм спосібностям і праці пізнав добре відносини в сїм новім краю.

З діяльности о. Понятишина слїд згадати зокрема се, що в роках від 1908—1910-ого був директором „Свободи"; дбав про розвиток часописи і писав у нїй вступні статї. Рівночасно меньше-більше в тімсамім часї був також редактором „Душпастиря", аж до перенесеня його з друкарнї „Свободи" (яка тодї була в Ню Йорку) до Філядельфії, Па.

Від часу, як перестав бути директором „Свободи" і редактором „Душпастиря", посьвятив ся переважно студіям над православною церквою, на основі яких готовить наукову працю. В тих останних роках найскорше можна було його найти в нюйорській публичній бібліотецї.

З останних років замітна ще відповідь о. Понятишина з 1912-ого року, написана в анґлїйській мові, на закиди деяких, головно угро-руських, противників пок. епископа. Сю відповідь вислано тодї до Риму.

Яко канонїк і консультор тїшив ся о. Понятишин повагою у пок. епископа і щирою симпатією серед загалу українського сьвященства. Особливо всї з признанєм відносили ся і відносять ся до о. Понятишина за його знанє в области богословських наук, а зокрема церковного права.

Загалом всї американські Українцї, що виділи і знають його діяльність і працю та, що пізнали його спосібність, знанє і характер, бачили в нїм не лише щирого українського патріота, але і чоловіка, на котрого покладали більші надії.

Іменованє о. Петра Понятишина адміністратором грецько-католицької дієцезії для галицьких парохій у Злучених Державах приняло українське сьвященство — як можна було сподївати ся — дуже радо, а безперечно, що таксамо прийме і цїлий український загал, котрий знає о. Понятишина яко рішучого противника дотеперішної боротьби на американській Українї, а приклонника єдности і спільної працї для добра нашого народа і тут і в старім краю.

НАШІ НЕДОМАГАНЯ.

V.

Національна гордість.

Доводить ся нам нераз на вічах слухати молодиків-референтів, що то хотїли би цїлий сьвіт перевернути до гори коренем. Вони в своїй нерозвазї, незрілости або в молодечім запалї доходять нераз до сьмішности.

Часто чуємо на вічах такі виводи: Чого ми, Українцї, маємо боятн ся? Таж ми сильний, великий 40-міліоновий нарід. Нас є тільки, що ми своїх ворогів можемо закидати шапками. Тому ті наші народні провідники, які кажуть нам оглядати ся на чужу поміч, є народними зрадниками, запроданцями. Не слухаймо їх! Народ сам вибore собі свободу.

Такі і тим подібні бесїди можна часто чути на всїляких зборах і нарадах. Дещо в тім правди є; але богато переборщено — і воно шкідливе.

Нїмецький „зелїзний канцлєр" Бісмарк сказав у своїй промові, виголошеній в нїмецькім парляментї дня 6. лютого 1888 року: „Ми, Нїмцї, боїмо ся Бога, а більше нїкого на сьвітї!" Нїмецький канцлєр міг се сказати, бо він мав за собою сильну державу, одну з найсильнїйших армій на сьвітї, мав величезну і справну адміністраційну машину, мав за собою нїмецький карний, культурний, образований, фізично сильний нарід.

Нїмецький нарід витворював свою силу цїлими столїтями, має за собою велику історичну традицію, має своїх великих мужів, яких імя звісне в цїлім сьвітї — одним словом, се є дійсно великий і сильний нарід, котрий може бути гордий на себе. І тому Нїмцї можуть чванити ся перед сьвітом, що вони не боять ся нїкого.

З того, що один нарід є гордий, ще не виходить, аби кождий другий міг бути таким самим. А вже найменьше не можемо ми, Українцї, бути засліпленими самі в собі. Такі фрази, що ось то ми „закидаємо ворогів шапками", є справдї сьмішні. Коли би так наші вороги кидали на нас шапками, то ми ще з деким могли би змірити ся і їх також закидати шапками. Тимчасом в полїтицї такої забави вже нема. Ворога не побиваєть ся числом, але культурою і розумом. Ми не хочемо спеціяльно говорити про війну, в якій порівнанє культурних і некультурних народів виходить незвичайно яскраво, от хоч би; сила культурних Нїмців над некультурними, хоч числом сильними Москалями.

Війна, се виїмкове явище. Але боротьба між народами триває нераз віками підчас мирних часів. І тодї якраз видко культурну силу народів. Ся сила опираєть ся на фізичнім вихованю молодїжи, на руханкових та спортових товариствах, на мілїтарних орґанізаціях. На плеканє здоровля і фізичної сили витрачують народи незвичайно богато енерґії, гроша і часу. Щойно в здоровім тїлї плекаєть ся здорову душу. І тому ми бачимо мілїони ріжнородних шкіл у всїх культурних народів, сотки тисяч ріжних наукових і просьвітних інституцій, тисячі наукових, просьвітних, полїтичних і господарських часописий, без числа ріжного рода товариств і орґанізацій. На тім всїм опираєть ся умове житє народа і його умова сила.

Народи мусять дбати і про трету незвичайно важну справу в народнім житю — про народне богацтво. І тому кождий чоловік стремить і до свого власного мастку і до скріпленя спільного мастку народа. Ми бачимо тисячі господарських товариств, заводових робітничих орґанізацій, склепів, фабрик, банків, — а дальше йдуть зелїзницї, почти, будівельні спілки, корабельні компанії, кредитові стовариненя і т. д. і т. д. Все те становить так звану економічну (господарську) силу народа.

Коротко ще раз: здоровлє, наука і богацтво — ті три чинники становлять силу кождого народа. А весь той великанський рух, великанська праця змірає до одного: забезпечити істнованє народа, зробити його імя і значінє великими у сьвітї. Коли уся та робота в народї навіяна якоюсь висшою цїлию — національною ідеольоґією — щойно тодї нарід може удавати, що він нїкого не боїть ся на сьвітї. В дійсности нема нї одного народа, який би міг справдї так сказати, бо розумний нарід — так як кождий розумний чоловік — мусить числити ся і з найменьшим противником. Головно в хвилях великої небезпеки кождий крок мусить бути докладно обдуманий. Кождий крок може принести ратунок або загубу.

На тій внутрішній моральній і матеріяльній силї нарід опирає своє істнованє і свою оборону. Коли приходить важна хвиля, тодї не треба вже переводити окремої орґанізації, лише треба вміти розумно покермувати істнуючими орґанізаціями — і оборонна машина пійде в рух. Ми се бачимо на Нїмцях, які протягом одного місяця зуміли сконцентрувати всї свої сили, підпорядкувати весь свій доробок одному провідникови; одна величезна машина торощить ворогів на всї боки. А велика Росія, зі своїми невичерпаними богацтвами, щойно підчас війни почала думати про створенє свого промислу, як і взагалї про створенє внутрішної сили. Москалї не закидали шапками Нїмців.

Нехай вільно нам буде приглянути ся і нашій народній силї. На російській Українї нема що говорити, бо там усї орґанізації мали російський характер. Тому лише можемо взяти собі за примір австрійських Українців, бо їх орґанізація мала до певної міри чисто національний характер.

О скільки австрійська держава не заспокоювала загальних економічних і культурних потреб нашого народа, ми мусїли доповнювати єї недостачі своїми власними силами, своєю працею, своєю орґанізацією. Але що ми, яко нарід, істнували в державі яко окрема полїтична цїлість, тому з того лише боку можемо дивити ся на себе. І мусимо признати, що весь наш народний доробок, витворений нашою працею, допоміг нам до розмірно скорого утвореня начальної полїтичної управи — Загальної Української Ради — до сконцентрованя добродійних збірок, до розвиненя полїтичної аґітації і т. д. Але при тім всїм наші провідники мусять мати розум. Їх кождий крок в полїтицї мусить бути обчислений, бо наша сила дуже а дуже слаба. А коли розумно поступаєть ся, то часом можна знайти дійсну поміч. І ніяких противенств не сьміємо ми тепер легковажити, не сьміємо занедбувати нї одної нагоди за вишуканєм приятелїв і союзників; але мусимо передівсїм дивити ся на свій народний інтерес.

Такі кличі, які ведуть нас до засліпленя, що ми великий нарід і тому вже нїкого не боїмо ся, є або самодурством, або нерозвагою, або — відповідно до обставин — цїлковитим руйнованєм самих себе. Зрілий нарід опираєть ся на своїй дійсній силї, шукає помочи і оглядаєть ся за добрими союзниками в полїтичній роботї. Тому і нам треба і сили і охоти до працї, і розуму. Нерозумна гордість є шкідлива.

ЩЕ В СПРАВІ „НЕЧУВАНОГО ОБМАНСТВА".

В ч. 43-ім „Свободи" помістили ми перестрогу для наших читачів перед нюйорськими обманцями, які, розсилаючи на ріжні адреси відозви, туманять людий в провокаційний спосіб, щоби у них купувати австрійські 4-процентові державні бонди вартости 1000 корон за цїну 200 долярів.

Се ми зробили наслідком одержаня кількох листів від читачів „Свободи", в яких вони, залучаючи надіслану їм відозву від фірми „Українієн Нейшенел Селлінґ Ко.", запитували нас о дійсну вартість захвалюваних у відозві бондів.

Один з тих листів звучить: „Дітройт, Міш., 3. цьвітня, 1916. — Хвальна Адміністраціє часописи „Свободи"! Отсим удаю ся до Вас з просьбою, щоб Ви були так ласкаві мене повідомити про слїдуюче: Чи австрійська держава видала для всїх своїх горожан державні бонди, щоби їх тут розпродувати, чи нї? Відсилаю до Вас той лист, котрий я огримав з Ню Йорку, щоб Ви його перечитали, чи то є правдиве чи нї. Ожидаючи відповіди, остаю з поважанєм В. Химюк". Прочі, надіслані до редакції „Свободи" листи, були більше-меньше того самого змісту.

Ся надіслана нам відозва фірми „Українієн Нейшенел Селлінґ Ко." надто явно сьвідчила про обманство продавців бондів і тому ми сейчас написали перестрогу для читачів „Свободи". Безперечно, що до поміщеня сеї перестороги причинилась рівнож і подібна перестрога, яку редакція „Народної Волї" змістила в своїй часописи з дня 25-го марта с. р.

Поміщаючи сю перестрогу, ми уважали злишним навязувати щонебудь до попередно поміщеної перестороги редакції „Народної Волї". Однак видко, що редакції „Н. В." о се розходилось, бо в своїм числї з дня 12-го цьвітня ред. „Н. В.", передрукувавши зі „Свободи" сю перестрогу, дорікає „Свободі", що вона появила ся в „Свободі" за пізно, бо аж в два тижнї по перестoрозї „Н. В.", та висловлює свій жаль, що „Свобода" не поступила так, як сего бажала собі ред. „Н. В."

З причини, що ред. „Н. В." звела сю справу на невластиву дорогу, уважаємо конечним представити її в правдивім сьвітлї. Адм. „Свободи" одержала з початком марта від одної аґенції до поміщеня оголошенє, яке звучало: „Українцї! Велика новість! Подайте свою адресу, а ми вам вишлемо цікаву новину. Кождий Українець мусить се мати. Спішіть ся. Пишіть на адресу залучаючи 2-центову марку: Manager, Room 118, 6 Wall St., New York City."

Зміст повисшого оголошеня на позір невинний, а подібними оголошенями переповнені майже всї чужинецькі часописи. Їх подають звичайно фірми, які намiряють розсилати свої цінники та всякі реклями. Аґенція оголошень, яка надіслала нам його до поміщеня, вповнї заслугує на довірє; вона-ж доставляє оголошеня не лише „Свободі" але і „Нар. Волї". Се оголошенє поміщували ми в числах „Свободи" від 9-го марта до 8-го цьвітня.

В тім часї ред. „Н. В." одержала від одного зі своїх читачів письмо, в якім сей повідомляв ред., що один з його сусїдів дістав друкований лист від „Українієн Селлінґ Ко.", находячої ся під ч. 96 Broadway, Room 118, New York, і що сей рід бізнесу видаєсь йому підозрілим. Тому просив редакцію „Н. В." о пораду. При сїм натякнув він, що його сусїд дістав сей друкований лист від „Українієн Селлінґ Ко." безпосередно по висланю листа на адресу вичитаного в „Свободі" оголошеня до: Manager, Room 118, 6 Wall St., New York, N. Y.

Цікава річ, дві відмінні адреси, писав до Павла а дістав письмо від Савла, та за те має відповідати „Свобода", що помістила оголошенє „Менаджер, Рум 118, 6 Вол Стр., Ню Йорк", а ніяк не має поносити вини „Нар. Воля", котра прямо містила в своїй часописи оголошенє фірми „Українієн Селлінґ Ко.", 96 Бродвей, Рум 118, Ню Йорк. Щоб ся слова не були пустомелєм, відсилаємо цікавих до перегляненя ряду чисел „Нар. Волї" з кінця жовтня і початку падолиста 1915 р., а там найдуть тонісінько тусаму адресу компанії, яка й розсилала сї бондові циркулярі. Чому-ж отже приписувати „Свободі" вину без поданя оправданого доказу, а не брати під розвагу, при явних доказах своєї власної вини? Чи може „Українієн Селлінґ Ко.", яка оголошувалась в „Н. Волі" з кінцем минувшого року, не могла розіслати тепер в скрентонську околицю свої бондові циркулярі? Певно що могла. Але міг також їх розсилати пан „Менаджер", Рум 118, 6 Вол Стр. Ню Йорк. Та без провіреня справи і без фактів, явні докази є рішаючі.

В листах, які наспіли до „Свободи", нічим не згадувано про оголошенє „Менаджера", а прямо прошено о поясненя змісту циркулярів і вартости бондів, о чім сьвідчить в горі наведений зміст листу одного з читачів „Свободи".

Отже ми в дійсности не мали ніякого явного доказу проти оголошеня „Менаджера", а те, що була подала „Н. Воля" в числї з дня 25-го марта було лише здогадом. Ми вповнї оцінили слушний удар, який ред. „Н. В." вимірила в адресу скритих ошуканців, однак для нас поданий здогад був невистарчаючим, щоби здержувати оголошенє, яке з підписаною фірмою на циркулярах не годилось. А противно, ми були переконані, що сї циркулярі розсилає якраз ся компанія, яка оголошувалась в „Нар. Волі". Мимо того ми сейчас віднеслись до аґенції оголошень, яка доставила нам се оголошенє і предложили їй відносне число „Нар. Волї" та зажадали безпроволочного провіреня обсягу бізнесу, полученого з оголошенєм „Менаджера".

По тижни ми дістали повідомленє від сеї аґенції, що хоч вони не найшли ніяких доказів проти оголошуючого ся „Менаджера", однак зроблених в „Н. В." здогадів не опрокидують. На се ми заявили аґенції, що сего оголошеня не приймемо до дальшого поміщуваня. В слїдуючім числї по здержаню оголошеня ми помістили перестрогу для наших читачів і так закінчили справу.

Зроблений „Нар. Волею" закид „Свободі", що будьто вона „помагає дерипікірам лупити і так вже до краю облупленого тутешного українського робітника", є зовсїм несправедливий і його скорше мож примінити до „Нар. Волї", бо вона дійсно сю фірму оголошувала в своїй часописи та добре знає, які то люди скривають ся за нею. „Н. Воля" замісць візвати винного, який є добре знаний редакції „Н. В.", накидуєсь в імени покривджених на „Свободу", її редакторів, менаджерів і пр. пр. А воно зовсїм справедливо було би, коли би сей винний, скриваючи ся під фірмою „Українієн Селлінґ Ко.", виступив явно-славно під примусом народної карности та виправдав ся в часописях із закинених йому обманств. Розслїджуючи сю справу, ми довідались, що сею особою, яка скриваєсь під згаданою фірмою, є Українець, котрий бере участь в товариськім і народнім житю в Ню Йорку, та навіть був довший час сталим дописувателем „Нар. Волї".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЗНЕВАГА АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА.

—o—

Нюйорські власти, а також і часописи заворушили ся недавно хоч невеликою але небувалою подією.

В будинку „Вашінґтон Ервінґ Гай Скул" було недавно віче проти американського мілітаризму, на якім промовляв Джеймс Маврер. Він заявив ся проти побільшення федерального війска Злучених Держав і дуже остро критикував аґітацію президента Вілсона за „готовостю" („препереднес") Злучених Держав до війни. Війну — говорив він — ведуть капіталісти, маґнати, великі промисловції, розуміє ся у своїм інтересі, але кровю тих, котрих і підчас мира визискують, кровю робітників. Робітники не ідуть добровільно проливати кров за тих визискувачів, лише їх гонять як на заріз, а для затуманеня кричать їм, що се патріотизм; звіздистим прапором правду перед ними заслонюють. **„До чорта з таким прапором!"** — крикнув він. Нашим прапором є сей, котрий є знаменем боротьби за наші права, боротьби власне проти сих визискувачів. В сій боротьбі ми готові пролити кров, бо се боротьба за наші права і за добро будучих поколінь робітництва, — але ніколи за інтереси визискувачів капіталістів, що заслонюють ся звіздистим прапором. Як сей прапор має заслонювати інтереси тих визискувачів, то — до чорта з ним!

Коли вість про слова Маврера рознесла ся по Ню Йорку, місцеві власти, а за ними і ґазети, піднесли крик, що се образа американського прапора. Мейор міста (посадник) Мічел написав зараз письмо до президента департаменту просьвіти Віліяма Вілконса, в якім вказав на параґраф закона, котрий накладає 100 долярів кари або 30-дневний арешт на того, хто образить прапор Злучених Держав, і просив подати се до відома прокуратора (дістрікт еторні) Свена.

Група учасників віча, на якім виступав Маврер, заявила, що в його промові не добачила образи прапора.

До сеї події скажемо від себе таку увагу. Признаємо богато слушности у промові п. Маврера. Безперечно, що капіталісти з війни тягнуть зиск, а робітники платять кровю і дуже часто ще й усім своїм достатком. Се сьвята правда. Але причин війни буває звичайно богато, а між ними одною з дуже важних в останних часах була — національна справа, яка не знає клясових ріжниць.

В усякім разі ніщо ще не управнює горожанина вільної держави зневажати прапор сеї держави, бо сей прапор є знаменем усіх горожан, без ріжниці. Сей прапор повинен бути гордостю і сьвятостю у всіх горожан і, як наприклад у Злучених Державах, повинен бути в пошані у всіх. Такий бесідник, як примиром п. Маврер повинен закинути тим, що аґітують за „готовостю до війни" (отже і за війною), що вони надужимвають прапора для цілий великих промисловців, котрим війни потрібно для „бізнесу"; повинен таку роботу навіть остро напятнувати, але не зневажати прапора, бо той прапор — ще раз повторяємо — повинен бути сьвятостю у всіх горожан Злучених Держав.

А американські власти, як вже хотять карати за зневагу і поневірку звіздистого прапора, то повинні на се вважати всюди не лише на робітничім вічу. Тут під американським прапором продає Грек „пінатс" або Жид перепродує старі перини, і взагалі тяжко в Америці перейти кілька кроків, аби щось не „дялося" під прапором звізд і лент. Сьвятість перестає бути сьвятостію, як так з нею поводять ся. Вона буденніє і всякий скорше важить ся її зневажити.

МІЩАНИН З ХОЛМЩИНИ.

Передімною людина здорова, присадкувата, плечиста, літ около 35. Убрана по міщанськи: в чорну смушеву шапку, короткий чорний кожушок і чоботи з холявами. Робить вражіне галицького міщуха з якогонебудь Комарна, Яворова, Куликова. Се також міщанин, але корінний Холмщак, господар з міста Дубенки над Бугом, грубешівського округа. Колишний уніят по батькови, а тепер латинник — він і його жінка й діти. Дуже добре говорить по українськи, а також по польськи, зате дуже слабо по російськи. Сам він мало грамотний, але жінка читає запопадливо все, що під руки попаде, а він любить слухати.

— Ну, добре, ви з Дубенки — кажу я — так *оповіджте дещо про ваше місто. Я дуже рад, що* вас бачу.

— Місто невеличке — почав він. — Люди майже всі лишили ся. Утікло трохи Жидів богатих і православних, але дуже мало. Решта вся лишила ся й не жалує того. Коли уступала російська армія за Буг, на Волинь, прийшло в розпорядок худобу з усіх сіл і з міста вигнати на майдан під містом. Тим її Москалі мали закупити. Була то субота. Ми мали від того велику шкоду, бо товар випас нам і витолочив збіже. Почав ся буцім то якийсь торг. Москалі стали нібито випитувати про ціну худоби, коли тимчасом з заду напирало війско, худобу стало гонити наперед себе та всю забрало. Нарід мусів її зректи ся й про себе думати. Ми аж тоді пізнали, як добре порадили ся, коли постановили худоби не виганяти, тільки переконати ся перше, що вторгують села за свої корови, коні, свині...

Села кругом пусті, нарід православний бояв ся, а ми католики меньше, але і тих пішло трохи. Про попа не чув я, щоб він де лишив ся. Нема його й у Дубенці. Польський ксьондз утік також у саму останну хвилю, всівши на човен разом з інжинірами. Через ріку не було вже ніякої переправи, бо деревляний місток стояв в огні, а великий міст, ще нескінчений, вже лежав у воді.

— Які то інжиніри?

— Ті самі, що міст будували. Працювало над його будовою богато робітників. Тої суботи пішли вони завчасу до міста по виплату. Вони ще не дійшли до канцелярії, як міст вилетів серед страшного вибуху. Все одно, кождий робітник одержав, що йому належало ся. Цілу ніч панувала тишина. Було тихо, хоч мак сій. Люди спали, чи ні, і моя хата, що стоїть над річищем Буга (котре звуть по нашому Стриґанка, а по російськи Волнянка), вичікувала чогось незвичайного. Вранці сказав хтось, що вже є на місті німецькі патрулї, а трохи пізнійше я пійшов сам подивити ся на нове війско.

— Чи богацько в вас православних?

— Ні; не богато!

— А уніятів? — питаю наівно.

— Та чуєте, що їх нема вже, бо останні, які *ще довго держали ся, перейшли літ тому вісім* чи десять (натяк на 1905 р.) на „польське". Другі вже давнійше пристали на „русске", або на „польське".

— А чомуж не пристали ви на своє рідне, українське, чи там „хахлацьке"? — запитав я жартом.

— Як було можна, коли нам наше рідне скасували. Не було третого вибору, тільки пристати на одно або на друге. А щоб ви знали, скільки то нарід бідний натерпів ся за унію. (Тут чоловік з Дубенки, сидячи на кріслі, підніс обі руки та стулив голову в долоні). Аж до того часу, коли цар позволив людям визнавати, що хто хоче, з вимком одної унії, котру закопали вже до чиста, нарід ходив потайки до польських ксьондзів на сповідь чи то за ріку на Волинь, чи в Галичину, а ксьондзи все радили держати ся, держати ся до останних сил, бо унія колись знов вернеть ся. Знать Бог так дав, що ми того часу діждали ся.

— А хотілиб ви бути знов уніятами?

— Алеж певно! Ми всі згадуємо й живемо давними часами про унію, за котру нас по всіх канцеляріях волочили, по тюрмах саджали, ганьбили в церкві й на місті гірш злодіїв і розбишак, викляли з громади горожан і людий, били, катували як худобину, а по смерти й поховати не хотіли і гробу на цвинтарі відмовляли. Я знаю, що всі наші люди станут знов уніятами. Я перший. У нас нарід скрізь пристав на „польське", богато його, тисячі-тисячі; всі села й міста, котрі знаю, се все давні уніяти.

— А якою мовою говорить той нарід?

— А такою-ж, як ви до мене, а я до вас. Такою самісенькою. Всюди: дома, в місті, в костьолі. Ми також уміємо по польськи й по „русски" (московськи).

„В тій хвилі признав я в душі, що людина каже правду. Його мова до найменьших подробиць і тонкостий галицька; часом устромить якесь польське слово, а з московщини ні сліду. Аж дивно, як мало слідів російського столітного панованя находимо в мові теперішного Холмщака.

— А свою рідну мову любите?

— Чомуж би її не любити. Ми всі нею ще з діда-прадіда говоримо й говоримо до сьогодня.

— Але я чув, що тепер усі ті уніяти, котрі приступили до костела й через те змінили свою давну віру, мусять також покинути свою рідну мову й говорити по польськи.

— До того ніколи не прийде. Ми не любимо нехарних, брехливих, бородатих, з косами й широкими рукавами російських попів, котрі не шанують свого стану й вештають ся все та всюди: по торговицях, шинках і жидівських крамницях, де і Жид і мужик ними пощтуркують. Та знаю, що є такі між нами, котрі рідної мови за ніщо в сьвіті не виречуть ся, хоч би їх на дрібні кусні рубали, бо й ті ще, далі живі, скакалиб.

Д-р Й. П.

НОВИНКИ.

ЛИСТ НА БЕРЕЗОВІЙ КОРІ.

Українець, при австрійській армії, Іван Васютик, котрий тепер є на фронті, хотів написати до свого товариша лист, але не мав паперу, тай клопотав собі голову, як в біді порадити. Вкінци впав на помисл і зробив собі з березової кори „кореспондентку". Як гадав, так і зробив. Викроїв з кори рівненьку, гладеньку картку (з сірими цяточками), заадресував: „Теодор Телички, Кобло Старе, п. Старий Самбір", — а з другої сторони умістив свою переписку і пустив сей переписний листок власного виробу военною полевою почтою. Листок дійшов, а знов другий Українець з того села, Іван Балицький, післав сей листок свому товаришеви Ількови Кмітови до Пітсбурґа, Па., на показ, як наші вояки промишляють. Пересилаючи березовий листок до Америки, пише п. Балицький, що не лише на фронті біда з причини браку паперу, але також і в селї Коблї Старім не гаразд, бо все дороге тай і кусника хліба не мож дістати без картки (сї „хлібові картки" вже не є з березової кори).

—o—

ЧОМУ ТЕПЕРІШНА ВІЙНА ТРИВАЄ ТАК ДОВГО?

На се питане одна ґазета відповідає в сей спосіб:

Щоби невоюючим краям дати змогу розвитку коштом держав воюючих;

щоби переконати сьвіт, що в тій війнї ходить о те, хто по війнї возьме верх — Анґлїя чи Нїмеччина;

щоби люди пізнали, що не треба лише гонити за скарбами і достатками, бо прийде пора, коли міліони людий у розцьвіті житя все те покидають;

щоби у всіх людий доброї волї у воюючих державах викликати відразу до війни, а тугу за миром;

щоби осьмішити всї пророцтва про конець війни;

і щоби показати сьвітови, що красні слова міністрів про „оборонну війну", „неохоту до завойованя", „свободу малих народів" і т. д. не мають жадного практичного значіня.

—o—

ПРО БУДУЧОГО ПОЛЬСЬКОГО КОРОЛЯ.

Телеґрами з Риму, столиці Італії, доносять, що німецький цісар Вільгельм призначив князя Леопольда баварського на будучого польського короля. Сей молодий князь, як оповідають, був також у Відни в австрійського цісаря Франца Йосифа І., котрий мав також згодити ся, аби він по війні старав ся о престол будучої Польщі.

Князь Леопольд є третим з ряду сином померлого Максимилїяна Емануїла. Уродив ся він в замку Бідерштайн; тепер є поручником при армії.

—o—

БАЗАР ДЛЯ СОЮЗНИКІВ.

В липни (джулаю) сього року буде в Ню Йорку в Гренд Сентрал Пелес великий базар, з якого дохід призначений для родин потерпівших від війни в державах союзників. Комітет, який уладжує сей базар, складаєть ся з найвиднійших Американців, між котрими є також і перші американські маґнати. В комітеті є представники Анґлії, Франції і Бельґії; представників Росії нема.

—o—

УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ НА ВІДЕНСЬКІЙ ВИСТАВІ ОПІКИ НАД ВИСЕЛЕНЦЯМИ.

Даючи звіт з вистави опіки над виселенцями, уладженої в Відни під протекторатом архикнягині Ізабелї й архикнязя Карла Стефана, віденська німецька ґазета „Вінер Цайтунґ" присьвячує особлившу увагу артизмови українських вишивок з Галичини. Та ґазета пише: „Свою зовсім особливу черту посідають українські роботи, які в нас є такі улюблені. І справедливо, бо нема робіт з більшим смаком і ріжнородностю як ті барвні вишивки, котрі виставлено в цілім богатстві взорів. Кождий взорець — найпростійший а найартистичнійший — гарний у своїм роді і принадний у кождій відміні. Те жіноцтво розпоряджає великою справностю а ще більшою терпиливостю, бо спрібуйте ви лиш раз виконати одну таку малу вишивку. А як вони взірці уміють добирати! Виставлено нам цілі національні костюми і виведено нам перед очи малу частину їх вітчини. Та в Українців взагалі є на що подивитись, є й чому подивуватись. **Навіть робітки дуже малих дівчаток є вже дуже мистецькими, на причуд гарними творами.** Для кождої хазяйки, що любить гарно застелений стіл, ті многі вишивки на полотні є великою приманою. Але є між ними і богато величавих вишивок: почавши з найніжнійших на найтоншім батисті, а скінчивши на роботах на міцнім полотні — все, що дасть ся лиш подумати, виконане з найбільшою докладностю і ніжностю, переважно дуже коштовне, з великим накладом праці".

ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК.

Пише др. Іван Сміт, лікар з Ню Йорку.
(Відповіди на питаня).

ШКІРНІ НЕДУГИ.

Чирак або болячка.

Чирак є остре місцеве запалене глубокого пласту шкіри або підшкірної кліточної ткани в наслідок бактерного зараженя сумчатої або товстої железі. Заражене се може витворити ся, як бактерія попадає в орґанізм через легке зранене або подрапане шкіри. Чираки часто появляють ся у людий хорих на анґлійську слабість, цукрову хоробу, у склонних до сухіт, а також у женщин в наслідок неправильних менструацій (місячних чищень) і злого травленя. Найбільше чираки появляють ся весною.

Признаки сеї недуги є слідуючі: з початку творить ся червоний свербячий прищ, котрий опісля побільшаєть ся і набирає темної барви. В прищи творить ся гній; пізнійше прищ отвираєть ся і з него гній виходить. Верхна часть прища засихає, а на його місци лишаєть ся струп. Після сього запалене переходить на сполучені тканини і в три дні пізнійше, появляєть ся великий червоний чирак, котрий викликує сильний біль і виділяє гнійну матерію. Опухнене постепенно побільшаєть ся, барва стаєть ся темною, шкіра виповнюєть ся водяною течию, біль змагаєть ся і чирак зачинає рости в гору.

При лїченю чирака треба його розрізати і усунути поражені тканини за помочию операції.

Карбункул.

Карбункул є ограничене інфекцийне запалене глубокого пласту шкіри і підшкірної тканини, в наслідок чого витворюєть ся знечулене костий і окружаючих тканин. Заражене творить ся від запаленя сумчатих желез. Карбункул найчастійше появляєть ся на верхній части плечий і на шиї. Перші признаки його появленя цілковито подібні на звичайний чирак, але пізнійше появляєть ся дрощ і фебра, і біль стаєть ся сильнійший. За кілька днів творить ся ще кілька гнійних прищів, недуга швидко розвиваєть ся, а вся маса карбункулів може стати ся ґанґриною. Найстрашнійше всего, коли карбункул творить ся на костях і на шиї.

Лїчене карбункула переводить ся за помочию хірурґічного оперованя хорих місць.

ВІД ПРОСЬВІТНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Отсим повідомляє ся інтересованих, що делеґат Просьвітної Комісії Українського Народного Союза, міг би приїхати **з відчитом, ілюстрованим сьвітляними образками** до Гудсон, Н. Й., дня 6-го мая 1916; до Сиракюз, Н. Й., дня 7-го мая 1916; до Авбурн, Н. Й., дня 9-го мая 1916; до Рочестер, Н. Й., дня 11-го мая 1916; до Бофало, Н. Й., дня 13-го мая 1916; до Клівленд, О., дня 14-го мая 1916; до Лорейн, О., дня 16-го мая 1916; до Йонґставн, О., дня 17-го мая 1916; до Дітройт, Міш., дня 19-го мая 1916; до Шікаґо, Ілл., дня 21-го мая 1916.

Дохід з такого відчиту (чи то зі вступу, чи з добровільних жертв) віддасть ся до Фонду для вдів і сиріт по погибших у війні.

В справі уряджена такого відчиту треба порозуміти ся всім місцевим відділам і товариствам з дотичним Зарядом парохіяльним; відтак вибрати спільний Комітет, який занняв би ся переведеним сеї справи.

В гали, в якій мав би відбути ся висше згаданий відчит, мусить бути бодай одна електрична лямпка. Сам відчит займе до двох годин часу, а розпочати його можна, коли на дворі добре стемніє.

В справах такого відчиту належить писати на адресу:

„PROSVITA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З поважанем
о. В. Сполітакевич, голова;
Дм. Андрейко, секретар;
В. Лотоцький, касієр.

ЖАРТИ З ХОЛМЩИНИ.

(Зразки говору).
Гумор.

А ти свої коні поів?
Поів!
А я свої забив!
(Значить: один напоів, другий забув).

—

Між рибаками, де один другого не бачить.
Один зловив щупака, другий видру.
Ти зловив що? — питає перший.
Щупака! — каже другий.
А я видру! — говорить перший.
Най тя колька сколе, коли видреш — сказав другий — і кинув назад щупака у воду.

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ.

В ЕВРОПІ.

Смерть: Були сніги, студінь, морозила мене зима. Але ось весняне сонце зачинає пригрівати і здіймає з мене тяжкі окови. Горе вам, молоді вояки, бо я іду до вас з крісами і гарматами; горе вам, мами і малі діти, бо я іду до вас з голодом і недугами. Тепер я буду царем над всіми бідними людьми, а моє царство з волї всіх европейських царів. Вони мене післали на всіх вас, бідні люди.

ДОПИСИ.

З TAYLOR, PA.

Тейлор розтягаєсь здовж і поперек на поблизких горбах Скрентону і числить около 10.000 мешканців. Ціла ся місцевість виглядає наче передмістє Скрентону. Тут жиють ріжнородні народи, а їх головне занятє є праця в копальнях угля, які далеко-далеко розтягають ся під землею. До Тейлору заїхали перед дванайцяти роками також і наші еміґранти, які згуртувались в маленьку громаду і працюють переважно в копальнях угля.

Ся громадка українського народу зросла з бігом часу на більшу і поважнійшу громаду і згуртувалась в одно товариство під іменем „Українська Робітнича Громада". Се товариство поставило собі за головну ціль ширити науку і просьвіту між нашим народом. Та се ішло дуже пиняво, бо люди не мали своєї власної хати. Щоби сему лихови запобігти, постановила ся громада вибудувати „Народний Дім". Як задумали, так і зділали. В протягу кількох місяців станув „Народний Дім" з гарними трома галями під дахом. Найбільша галя із сценою і ґалерією може помістити около 600 людий.

Коли зважимо, що ся громада є досить молода і взяла ся до так гарного діла та допровадила до того, що вибудувала собі сьвятиню „Народний Дім", то мусить кождий признати, що сей гурток людий є правдиві гарні патріоти. Як одиницям, котрі занимались будовою, так і цілій громаді, що піперла справу фінансово, належить ся честь і хвала.

Та на сім не скінчила ся діяльність сеї славної громади. Її цілию було дальше ширенє науки і просьвіти між собою і між своїми діточками в своїй рідній українській мові. Щоби сю ціль осягнути, заснувала „Українська Робітнича Громада" в Тейлор школу для дітий, курс для неграмотних, хор і кружок драматичний. Сим способом хочуть Тейлорчани розігнати тьму і неволю та стати в ряди культурних народів. Таку громаду повинен наш народ в кождій місцевости наслідувати.

До виконуючого комітету „Української Робітничої Громади" належать пп.: Стах Витрвал яко голова, Дмитро Бойко яко писар, М. Іванкевич яко скарбник і 12 радних. Всі мітинґи сего товариства відбувають ся дуже поважно, без крику і галасу, та з великою пошаною один до другого, що треба конче похвалити.

Перед кількома тижнями обняв у нашій громаді провід школи і хору п. Евген Якубович.

До школи вписало ся 60 дітий, котрі ходять точно на науку і дуже полюбили свого учителя. Під його діріґентурою згорнув ся хор мужеський і числить звиш 30 співаків. Його спритови треба приписати, що винайшов співолюбиві пані і панночки і зорґанізував уже хор мішаний. Всі співаки і співачки ходять дуже точно на проби і горнуть ся з великою охотою під діріґентуру п. Якубовича. Хоральні вправи поступають так гарно, що хори зможуть в короткім часі виступити із своїми пописами публично. „Українська Робітнича Громада" ухвалила тому устроїти вже дня 29. с. м. концерт в честь нашого батька Тараса Шевченка.

Тутешна українська громада захотіла близше запізнати ся із своїм учителем і діріґентом, тому устроїла дня 8. с. м. спільну вечеру в честь п. Якубовича, на котру явилось около 70 осіб. Голова товариства п. С. Витрвал привитав сердечними словами присутних і представив усім п. Якубовича яко їх учителя, діріґента і провідника, в котрого честь дано спільну вечеру. Присутні привитали свого учителя гучними оплесками. Пан Якубович подякував за сердечний привіт, обяснив велику вагу науки і просьвіти та приобіцяв в тім напрямі разом з цілою громадою працювати. Також похвалив цілу громаду, що спромоглась до такого гарного діла і вибудувала собі сьвятиню науки і просьвіти, та заохотив, щоби і дальше так гарно працювали для добра і слави українського народу. По вечері розпочались товариські забави, в котрих наш улюблений учитель брав живу участь. Щире і повне довірє до нашого учителя най буде нагородою за його щиру і невтомиму працю. Вже і наш народ уміє своїх чесних і працьовитих людий пізнавати і їм належиту честь віддати.

Видно отже, що дотеперішна праця „Української Робітничої Громади" в Тейлорі вийде на добро і честь цілій нашій громаді. Треба лише, щоби і решта нашого українського народу в Тейлорі зрозуміла велику вагу сего товариства і горнулась до него з повним довірєм, бо лише спільними силами зможемо добитись до того, щоби стати в ряди культурних народів.

Один з громади.

Примітка від Редакції: Пан Евген Якубович був довший час учителем в карнім заведеню в Станиславові (на Дуброві). У тім місті, як і взагалі в цілій Станиславівщині, знала його широка українська громада, бо був одним із повітових орґанізаторів на поли політичнім, просьвітнім і економічнім. Яко довголітний діріґент, а опісля і голова „Станиславівського Бояна" заснував із своїм особистим приятелем, нашим славним композитором Денисом Січинським першу школу музичну в Галичині і впровадив в житє „Видавництво музичне Станиславівського Бояна", яке видало 22 випуски ріжних творів музичних. Був також учителем опіву і музики в українській ґімназії і в українськім учительськім семинари женськім в Станиславові. Отже не диво, що він і тут розпочав свою діяльність по щирости. Ґратулюємо тейлорським громадянам з приводу позисканя такого народного робітника, яким є їх теперішний учитель п. Якубович.

УКРАЇНСЬКА БУДКА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В днях від 24. цьвітня до 1. мая с. р. у нашій Філядельфії буде відчинений німецький базар-ярмарок. Дохід з сього патріотичного ярмарку призначений на підмогу воюючим центральним державам.

Тутешна австрійська кольонія у віддільности від угорської рішила ся і собі взяти участь у сім базарі. А знова зпоміж австрійських народів ми, Українці, замовили для себе одну будку. Провід над австрійською кольонією обняв п. Т. Грицей, а предсідателем української будки вибрано Веч. о. А. Пика, додаючи йому до помочи численний комітет жіночий і мужеський.

Будку сю замовили не на те, щоби там бути, але на те, щоб повеличатись перед чужинцями нашою величию і красою, та щоб брошурами про Україну і український народ запізнати їх з нашою історією. Се-ж одинока нагода обзнакомити цілу Філядельфію з нашим народом, з його культурними здобутками, з його змаганєм та бажанєм зажити своїм питомим щастєм-житєм. Се якраз нагода ділом доказати, що ми є народом серед культурних народів і понад все цінимо і домагаємось волі, для якої весь український цьвіт-молодь жертвує майно і кров.

Як залюбки читалисьмо свого часу на сторінках „Свободи" про успіх української будки в Ню Йорку, так обовязком Філядельфійців повинно бути, щоб чужинці могли приглянути ся нашим українським виробам, а неправда щоб правдою сповилась.

Як сучасна европейська завеpуха отворила нам шлях до жертви майна і крови, щоб добитись до свого Піємонту та здійснити наші вікові мрії і зусиля, так американських Українців зобовязала вона доказати і поширити серед американських народів Шевченкові слова „...чиїх батьків, чиї сини, ким, за що закуті".

Тому то філядельфійська Україна, зрозумій ціль і вагу нашої будки. А коли порівнаємо сей обовязок з кровавим обовязком цілого 30-міліонового народа, з обовязком наших героїв, що пішли здобувати для нас красшої долі і волі, то певно не пожалуємо часу і праці, щоб як слід вивязати ся з сеї задачі.

В тій ціли зродив ся серед філядельфійських Українців многочленний комітет, котрий взиває філядельфійських і доокружних Українців, аби причинялись до прикрашеня нашої будки. Всі жертви належить слати на адресу Веч. о. Пика, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

На закінченє базару діяльна австрійська кольонія уладжує велику маніфестацію та міжнародний концерт, в якім і наші Українці виступлять в народних строях.

Про дальший хід і близші подробиці дізнають ся шан. читачі з українських часописий.

В. Коваль, писар укр. Комітету.

З УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ В НЮ ЙОРКУ.

(Доповненє резолюцій, поміщених у попереднім числі „Свободи").

Голова „Української Ради" в Ню Йорку, п. Петро Задорецький надіслав нам з просьбою о поміщенє отсе письмо:

Хвальна Редакціє! У резолюціях, поміщених в попереднім числі „Свободи", зайшла помилка; не знаю, чи зі сторони Хв. Редакції чи п. Трача*), а то:

1. Збори висловлюють свій погляд, що хвиля не вимагає зміни нашого становища в теперішний заграничній політиці, лишень придержуватись вказівок ухвалених на Соймі.

Дальше опущено отсю резолюцію, котру також прошу помістити, бо народ упімне ся:

В. 3. Збори взивають д. М. Цеглинського, щоб він заявив у всіх українських часописях в Америці, яке становище повинні-б заняти Українці в Америці підчас теперішної війни. Взиваємо д-ра С. Демидчука зробити тесаме. Всі українські часописи в Америці взиваємо поміщувати точно і вірно їх заяви без жадних змін.

4. Взиваємо всі українські часописи в Америці до подаваня повного, точного і вірного справозданя з кождого віча і нарад.

Коли яка українська часопись поміщує яку програмову статю, повинна подати імя автора і позволити противній стороні на відповідних услівях, себто з підписом автора на висказанє своїх поглядів.

*) Резолюції „Української Ради", які були поміщені у попереднім числі „Свободи", приніс до редакції п. Трач і просив надрукувати їх без ніяких змін. Ми так зробили.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць март 1916 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць март 1916 р. як суспендовані або виключені за невплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (цьвіт.) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця цьвітня 1916, то в маю 1916 мусять виповнити нові просьби о принятє, если хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю марті 1916 взяли переступні карти, а ще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю цьвітни 1916, бо на другий місяць, т. є. в маю 1916 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових просьб о принятє (аплікації).

—o—

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Товариство ім. Тараса Шевченка в Олбени, Н. Й.

В. 54. Антіцків Олекса, Белецький Петро, Мудар Дмитро, Фіялка Стефан, Качмар Йоаким, Криса Василь, Кульчевський Петро, Качмар Павло, Мазурик Андрій, Палубяк Гавриїл, Пасюк Петро, Шкільний Николай, Сивка Константин, Голинський Йосиф.

Товариство „Запорожська Січ" в Ютика, Н. Й.

В. 55. Чарнецький Михайло, Дутів Николай, Грицай Андрій, Гребеняк Николай, Граб Михайло, Яцко Николай, Лиско Павло, Рибак Софрон, Старик Стефан, Лаврук Юрко, Заходжий Ілія, Хоптяний Дмитро, Гумніцький Михайло, Гречин Василь, Білинський Бронислав.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 5. Козак Марія, Коцан Марія, Коцан Петро.
В. 6. Кузів Ілія, Палиця Іван, Рутковський Петро.
В. 7. Ходак Іван.
В. 9. Десик Петро, Гарань Дмитро, Прусь Адам.
В. 10. Глюз Михайло.
В. 11. Матейчук Михайло.
В. 15. Слободян Павло.
В. 18. Августин Марія, Августин Петро.
В. 19. Мельник Василь, Ґільтайчук Михайло.
В. 27. Шулик Іван, Клецор Дмитро.
В. 34. Школьницька Тацiянна.
В. 41. Сойка Николай.
В. 45. Шопа Анастазія, Барнецький Петро.
В. 46. Коцкий Теодор, Матчак Дамян, Угорчак Іван, Стоякевич Григорій.
В. 47. Бахур Йосиф, Яців Петро, Мачита Теодор.
В. 48. Кондрацький Павло.
В. 53. Онишків Василь.
В. 65. Кічка Андрій.
В. 69. Петрівський Николай, Дмитрів Іван.
В. 70. Стаднік Іван.
В. 71. Москалік Марія.
В. 76. Табака Василь, Луців Дмитро.
В. 77. Павлуцький Николай.
В. 90. Данилів Яким.
В. 91. Панькевич Ілія, Кобрило Григорій, Брицький Михайло, Дзюбінський Михайло, Шедний Николай.
В. 104. Корчинський Теодор, Ласів Розалія.
В. 105. Кознарський Михайло.
В. 106. Прокопів Стефан, Пунько Іван, Ґанчар Іван, Дабусевич Юрко, Михальський Станислав.
В. 132. Цюцьман Корнило.
В. 146. Курись Войтіх, Фецаш Павло, Кйиш Іван, Пастернак Павло.
В. 149. Балабух Іван.
В. 155. [illegible] Юрко, Білинський Кость.
В. 160. Левка Параньця.
В. 168. Крук Гаська, Крук Іван, Бардаль Іван, Крічковський Петро, Маслій Олекса, Ґелета Каська, Білинська Анна.
В. 179. Шахаровський Михайло.
В. 200. Велеканович Григорій, Велеканович Людвіна.
В. 205. Федорко Николай.
В. 209. Мудрий Теодор, Тильба Йосиф, Попіль Мих.
В. 210. Баковський Володислав, Крохмальний Наум.
В. 213. Терновський Михайло.
В. 217. Зазуля Іван, Олійник Іван, Андрійців Яким.
В. 221. Рурка Йосифина.
В. 237. Даців Антін.
В. 239. Левик Анна, Чмир Текля, Рудакевич Семен.
В. 241. Патякевич Максим.
В. 247. Ваньковнч Іван, Скочипець Йосиф, Іваночко Сенько.
В. 248. Лицка Йосиф, Городницький Яцко.
В. 255. Булій Васько.
В. 259. Петрик Даниїл.
В. 283. Юрдига Ілія, Смоляк Григорій.
В. 300. Брац Іван, Козак Бенедик, Павлишин Іван, Кучма Іван, Ткач Михайло, Войнік Василь, Кость Ант.
В. 301. Паньков Юрко, Мельничук Теодор, Лохаиський Йосиф.
В. 320. Івахів Олекса.
В. 324. Погорілець Стефан.
В. 330. Афінович Николай, Католік Антін, Грицишин Михайло, Мудик Григорій, Дубчик Григорій, Фенцик Дмитро, Щенський Ілія, Афінович Катерина, Гнацка Семен.
В. 332. Баліцький Еміль.
В. 336. Чорній Павло.
В. 338. Гальма Анна.
В. 339. Скольський Василь.
В. 341. Кіба Григорій.
В. 342. Клебан Андрій, Лещик Теодор, Гайдук Григ.
В. 347. Філовят Антін.
В. 350. Калиневич Дмитро, Риба Войцех, Чмир Іван.
В. 357. Поглод Стефан.
В. 360. Парила Теодор, Бялочинський Петро, Шведа Андрій, Гатала Андрій, Попович Іван, Пастернак Анна, Грошко Ілія.
В. 364. Сірацький Дмитро.
В. 367. Бойко Николай.
В. 369. Дмитрусяк Матій, Романишин Луць, Марунич Яків.
В. 370. Бойчук Михайло, Бойчук Агата.
В. 371. Будник Антоніна.
В. 401. Ревентович Михайло.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Свіцький Василь.
В. 9. Кос Йосиф.
В. 17. Левандовська Марія.
В. 39. Кудлик Антін.
В. 47. Лохайовський Іван.
В. 56. о. Гривняк Василь.
В. 63. Пухир Максим.
В. 65. Бобер Василь, Торган Матій, Напованець Михайло, Телявський Стефан.
В. 70. Зендран Семен.
В. 76. Гиньга Николай.
В. 79. Лоский Петро, Бігун Іван, Коржковський Антін, Гаврик Іван, Оришко Дмитро, Лоский Кальо, Шалина Михайло.
В. 82. Мельник Василь.
В. 104. Пастушок Іван, Шпайка Михайло.
В. 113. Напованець Йосиф, Філевич Дмитро.
В. 137. Струк Василь, Струк Юлія.
В. 155. Мачужак Микола, Струк Антін, Корений Розалія.
В. 170. Баглай Матвій, Грабар Василь, Левицький Петро.
В. 186. Баранчак Катерина, Офца Анна, Роздільський Михайло, Царик Катерина, Гайнак Марія, Баранчак Яків, Рущин Анна.
В. 213. Пастущак Теодор.
В. 221. Лоск Петро, Олексій Григорій.
В. 229. Вардинець Іван.
В. 237. Окуйський Павло, Карбівник Василь.
В. 251. Сірахман Олекса.
В. 290. Вартох Текля.
В. 292. Струк Олекса, Мікулінський Алексій, Листвак Стефан, Кордаш Максим, Лаврів Олекса, Михайлюк Іван.
В. 317. Дренов Марта Шановська, Лальчук Гринько.
В. 321. Бокало Атаназій, Нечипор Юрко.
В. 332. Кушмілер Валентин.
В. 355. Калагурка Роман.
В. 373. Телефач Марія.
В. 380. Сорока Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (КАРТАМИ) ЛИСТАМИ.

В. 39. Беднар Катерина, Беднар Войтіх.
В. 49. о. Боярчук Йосиф, Подлужевич Михайло.
В. 91. Нолянський Дмитро.
В. 102. Коба Константин.
В. 105. Стичишин Григорій, Нечипор Юрко.
В. 146. Гинилиця Николай.
В. 191. Джинджиристий Яким.
В. 221. Мацюк Василь.
В. 235. Крупиник Михайло.
В. 239. Зайшлий Франко.
В. 282. Бугай Йосиф.
В. 292. Яворський Андрій.
В. 301. Кулич Семен.
В. 308. Андрушко Василь, Ніщий Яків.
В. 336. Заятчук Николай.
В. 342. Клебан Йосиф мол., Длуговський Миколай.
В. 400. Вус Федьо.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕ ПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Буряк Іван.
В. 2. Якимяк Григорій.
В. 7. Шавалюк Михайло, Вітишин Михайло.
В. 14. Чижовський Михайло, Горошко Анастазія, Деревяний Михайло, Сіпкевич Стефан.
В. 15. Вирховський Михайло.
В. 26. Глова Олекса, Здаїковський Петро Тома.
В. 27. Братний Левко.
В. 29. Каплиш Теодор.
В. 35. Мігука Теодор, Андрушко Василь, Білий Мих.
В. 40. Карпіна Щепан, Максимович Петро.
В. 41. Биск Михайло.
В. 53. Зварич Григорій.
В. 56. Орехов Дмитро.
В. 57. Шкляряк Григорій.
В. 63. Крушельницький Іван.
В. 66. Павлик Ева.
В. 67. Кушпівський Василь.
В. 70. Шевчук Григорій.
В. 73. Рувінська Марія.
В. 82. Мельник Дмитро, Дуда Антін.
В. 90. Лупацій Іван.
В. 91. Кріль Лука.
В. 102. Микитюк Іван, Карлицький Юрій, Карлицька Юлія.
В. 106. Щерба Стефан, Дзіваковський Іван, Гойчар Роман.
В. 117. Дмитришин Йосиф, Левицький Іван.
В. 124. Боньчак Петро.
В. 128. Метка Анна.
В. 142. Соболовський Михайло.
В. 147. Шкільняк Григорій.
В. 151. Когут Ева.
В. 170. Цаповський Михайло, Шостак Андрій, Баречко Іван.
В. 178. Пияко Марія, Луцик Параска.
В. 186. Бованко Пайза, Поточний Іван.
В. 217. Капітан Семен.
В. 229. Пухлик Іван, Сливяник Павло.
В. 235. Богаченко Ілія.
В. 243. Яворівський Іван.
В. 246. Гаврилюк Василь.
В. 248. Липка Константин.
В. 273. Кравчук Теодор, Конопельський Антін.
В. 290. Буката Ядвіга.
В. 315. Макар Маруня.
В. 318. Яремчук Кароліна, Ґонтарик Марія.
В. 323. Хомин Стефан, Кархут Василь.
В. 326. Дембіцький Тома.
В. 336. Більо Михайло.
В. 344. Когут Павло мол.
В. 347. Варжибок Франко.
В. 349. Дмитрів Йосиф.
В. 365. Флюдович Филимон.
В. 367. Андрусів Григорій.
В. 369. Целеп Стефан.
В. 379. Гаврищ Василь.
В. 380. Маркович Василь.
В. 400. Цигіль Іван, Чорнобиль Василь.
В. 402. Мигальов Юрко, Кобилінський Олекса.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ (КАРТИ) ЛИСТИ.

В. 31. Полянський Дмитро.
В. 50. Мельник Сень.
В. 78. Яглік Андрій.
В. 98. Зайшлий Франко, Гульда Прокіп.
В. 99. Кротмалюк Филип.
В. 132. Янковський Михайло.
В. 175. Яворський Андрій.
В. 209. Клебан Йосиф мол.
В. 221. Кулич Семен.
В. 229. Длуговський Миколай, Вітушинський Григ.
В. 263. Бугай Йосиф.
В. 277. Коба Константин.
В. 296. Конистинський Сильвестер.
В. 301. Мацюк Василь.
В. 316. Гинилиця Николай.
В. 321. Нечипор Юрко, Стичишин Григорій.
В. 351. Подлужевич Михайло, о. Боярчук Йосиф.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 38. Гривняк Афтанас.
В. 104. Дребот Теодор, Савчук Катерина.
В. 200. Лібер Теодор.
В. 217. Цибух Онуфрій, Іванців Іван.
В. 225. Музика Петро.
В. 402. Сумер Йосиф.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю лютім 1916 р. було членів в Українськім Народнім Союзі	7.357
В місяцю марті 1916 р. приступило нових членів до Українського Народного Союза	178
В місяцю марті 1916 р. принято наново в члени Українського Народного Союза	62
В ісяцю марті 1916 р. принято з других відділів з переступними листами	22
В місяцю марті 1916 р. зміна в клясах посмертного	9
Разом	7.628
В місяцю марті 1916 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок	71
В місяцю марті 1916 р. виключено за неплаченє місячних вкладок	9
В місяцю марті 1916 р. взяло переступні листи	21
В місяцю марті 1916 р. зміна в клясах посмертного	9
В місяцю марті 1916 р. померло	8
Разом	118
З кінцем марта 1916 р. Український Народний Союз числив членів	7.510
З кінцем марта 1916 р. У. Н. Союза числив дітий-членів Укр. Нар. Союза	1.461
Разом	8.971

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса A $250	253
Кляса AA $500	2.933
Кляса B $750	58
Кляса C $1000	4.245
Кляса BB $1500	20
Кляса CC $2000	1
Дітий-членів У. Н. Союза	1.461
Разом	8.971

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

—o—

Федора Дмитро від жени Катри—Перегінско.
Федюк Іван від батька Андрона—Кучурмаре.
Федюк Василь від жени Єлени—Волчківці.
Федусяк Кондрат від жени Гасі—Братківці.
Федусяк Николай від Теодора Боднарчука—Щерівці.
Федик Іван від жени Мафти—Шишківці.
Федина Іван від Михайла Костишина—з війни.
Федишин Михайло від брата Павла—з війни.
Філяк Юстина від Гелени Харамбура—Яворів.
Франчук Іван від жени Сенефти—Лужан.
Фурманець Киприян від Марії Сухацької—Забава.
Фуштей Петро від Івана Фуштея—з війни.
Ґалявран Пантелей від жени Домніни—Кучурів.
Ґалан Теодоро від жени Тацьки—Шииколоси.
Ґавронський Станислав від жени Розалії—Кучурів.
Ґерелевич Василь від жени Варвари—Костельники.
Ґерман Василь від жени Марії—Переволоки.
Ґнип Николай від родини—Заставна.
Ґреуль Михайло від жени Катерини—Василів.
Ґридзяк Петро від жени Насті—Нижнів.
Ґrималюк Дмитро від Данила Пасько—з війни.
Ґула Петро від Гелени Харамбура—Яворів.
Ґутів Петро від брата Олекси—з війни.
Гайдук Михайло від жени Марії—Гірне.
Галасевська Розалія від родини—Рогозна.
Галій Михайло від жени Лілїти—Балучин.
Ган Едвард від Агрепини Ган—Іванкоуц.
Гамрацей Олекса від жени Зофії—Заміхів.
Ганущак Антось від жени Маґдалени—Долпотів.
Ганущак Іван, син Николи від жени Теклї—Долпотів.
Ганчин Дмитро від Григорія Гошовського—Гуменів.
Гарас Ілія від жени Параски—Вашківці.
Гащук Василь від родини з Буковини.
Гарбуз Ян від жени Анни—Соколівка.
Гаврилюк Іван від Олекси Вначука—Вікно.
Гарасим Микола від жени Параньки—Стібно.
Гарасим Василь від жени Домки—Топорівці.
Гнатюк Андрій від жени Анни—Олешків.
Гащук Василь (або Ілящук Василь) від родини з Буков.
Голінка Дмитро від Василя Сороки—Жовква.
Горан Никита від Теодора Хомика—з війни.
Горбач Юрко від брата Івана—Сурохів.
Горбай Василь від Марцелї Михаловської—Городище.
Горбай Павло від Йоанно Поліха—Варяж.
Гриців Олекса від жени Настуні—Камінь.
Григорчак Петро від жени Параски—Ілинці.
Гудима Митифор від жени Пелагії—Балучин.
Гук Андрій від жени Марії—Заміхів.
Гукало Григорій від сина Андрія—Перемишль.
Гуменюк Іван від батька Василя—Чернівці.
Іглинський Михасько від батька Василя—Будилів.
Ілюк Діониз від жени Ґені—Ожиклїби.
Іваник Лукаш від родичів—Кобильниць волоска.
Івасів Федор від жени Катерини—Угринів.
Іванців Нестор від жени Анни—Утішків.
Івашко Миколай від жени Ярини—Лісновичі.
Яхимець Стефан від брата Івана—зі шпиталю.
Якимів Гринько від Андрія Ґавура—з бараків.
Якубовський Николай від родини—Підгайчики.
Якимчук Николай від Василини Бойко—Шерівці.
Яремко Іван від жени з Буковини.
Яськів Тома від жени—Кути.
Яскуловський Андрій від Кароліни Клодніцької—Хотимір.
Юрик Стефан від Івана Гоцака—з війни.
Юричук Н. від жени Марії—Красноставці.
Юрин П. від ординн з Перегінска.
Юськів Тома від жени аПвліни—Кути, Олесько.
Юрів Федор від Маґди Сенюк—Небилів.

НАЛЕЖИТІСТЬ ЗА ЛИСТ ВИНОСИТЬ 25 ЦЕНТІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, А 50 ЦНТ. В КАНАДІ. ПОСИЛАЮЧИ НАЛЕЖИТІСТЬ, ТРЕБА ПОДАТИ ТОЧНО ЧИСЛО, ПІД ЯКИМ ЛИСТ Є ОГОЛОШЕНИЙ.

КОЛИ ХТО МАЄ ЗНАКОМОГО В КАНАДІ А ВИЧИТАЄ, ЩО ЙОГО ЛИСТ Є ОГОЛОШЕНИЙ В ТІМ СПИСІ, ТО ПРОСИМО ПОДАТИ НАМ ЙОГО ТОЧНУ АДРЕСУ АБО ПОВІДОМИТИ ЙОГО, ЩО ВІН МАЄ ЛИСТ.

ГРОШІ ТРЕБА ПОСИЛАТИ В МОНИ-ОРДЕРАХ АБО В ГОТІВЦІ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 East 6th St., New York, N. Y.

М. Кірчинський.

В ДНЯХ БОРОТЬБИ.

Дрімає ліс над селом, колише думку розради по широкому полю, клонить збіже, то жене сьвітом понятє людини в далекі безкраї і умучену кидає спомином в тихе забутє віковічної тиші, де сходять тіни житя, клонять голову віковічному Прометею, що товче в скалу забутя.

Тихий шепіт сьвіта злітає знад гір, міст, лісів на хлопську душу, колише загукане щастє гірким споминем, що минеть ся сьвіт злоби і заживе щастєм розкоші, про яке навіть не мріяв.

Се тільки спомин тяжкої праці, осолода злиднів та мрійний чар душі, що огортає сяйвом щастя спрацьовані руки — покриті мозолями.

Минають літа за літами, летять в вирей забутя. Клонять ся під ударом сьвіта віки і з забутєм себе питаємо ся: що час приніс?

Тільки пісня могутної влади в природі несеть ся з піль, лісів, міст. Рве понятєм душі, кидає в забутє, а відгуком житя леть ся кров...

Косонога костомаха наставляє хижі руки, обнимає зголоднілі діти власним жахом, клонить їх житє на кровавому пирі сьвіта і житя.

Останнє слово надії окули в зелізні кайдани, а могутна пісня житя не заглухла під ударами злоби можних сього сьвіта. Важкий спомин долі колише загукане житє, будить надії нових основ сьвіта і сліди замучених тіний, що блукають по шляху, голосять похвальну пісню волі, овіяної житєм самого себе.

Слухають села, ліси, поля, міста, сині гори могутної пісні боротьби, несуть на крилах думки спомин долі замученого сьвіта.

І віковічний Прометей підносить важкий молот і бє ним об скалу злоби, нищить основи і гремить громовим голосом:

Єднайте ся, раби! Воля ваша полита кровю віків, просякла земля і животворні соки добуті з неї є ваші!

Несеть ся пісня далеко по краю, що не загине народ житя і сьвіт. Нові подвижники стають в ряди, кладуть основи житя ідеалу — пізнаня самого себе.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

МОЖНА НАБУТИ ЗА 20 ЦНТ. В КНИГАРНИ „СВОБОДИ". — ВЕЛИЧИНА ПОРТРЕТУ: 13x16 ЦАЛІВ. СЕЙ ПОРТРЕТ ПОВИНЕН НАХОДИТИ СЯ В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

Замовленя шліть до:

„S V O B O D A"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА МІЖНАРОДНА БОРБА СИЛАЧІВ

відбуде ся

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 17-ГО ЦЬВІТНЯ 1916 Р.

в Менгетен Опера Гавз, при 34-ій ул. і 8-ій Евеню в місті Ню Йорк.

В борбі возьмуть участь: Владек Збишко проти Фреда Пілякова, Аберґ проти Люріха, др. Ролєр проти Пєрарда Кольосе, А. Ірса проти Фріца Ассен, Кандрат проти Джонсона, ТкҐрат проти Сандеря, Гардіні проти Сандерсона, Монтана проти Фірста, Делівок проти Стернса.

Тікети на се видовище в цінах від 50 цнт. до $2.

ПОЧАТОК О ГОД. 8-ІЙ ВЕЧЕР.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

—о—

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую НИКОЛАЯ ПАШКО, котрий має перебувати в Шікаґо, Ілл. Він походить з Нового Села, пов. Цішанів, Гал. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Hrynko Holowatyj, 134 Van Horne St., Jersey City, N. J. 46

Пошукую мого брата ЙОСИФА СЕМПОВИЧА з села Сенків, повіт Радехів. Моя адреса: Peter Sympowicz, Andrew, Alta., Can. 46-49

Пошукую АЛЕКСІЯ ЩЕНСНОГО, з села Красна, пов. Кросно. Прошу зголоситись на адресу: Damian Zawinsky, 20 Clark Ave., Cohoes, N. Y. 46

ПОТРІБНО ДІВЧАТ, ЖІНОК І ХЛОПЦІВ. Найдуть стале і поплатне занятє. Платня підчас самої науки. Зголошуватись можуть лише в віці понад 16 літ. American Musical Supply Co., 451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J. 45-47

ПОТРІБНО ПОМІЧНИКА КОЛОДІЯ І КОВАЛЯ. Добра платня. Голоситись особисто до офісу: Wheelwright and Blacksmith, 558 Montgomery St., Jersey City, N. J. 45-46

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ до фабрики виробу сталевих „кар", які розуміють роботу „фітерську" і „рімерську". Голоситись особисто до фабрики при Wharf & St. George St., St. Louis, Mo. 44-53

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ до битя молотом і до пили в фабриці виробу сталевих „кар", а також потрібно молодих хлопців до опалюваня. Добра платня; стала робота. Голоситись особисто до фабрики при Wharf & St. George St., St. Louis, Mo. 44-53

ПОТРІБНО ДЕСЯТЬ МОЛДЕРІВ до акордових робіт при автомобілях, і 15 робітників до битя молотом в зелізній фаундрі. Голоситись до: Danville Malleable Iron Company, East Fairchild Street, Danville, Ill. 44-49

СТАЛА РОБОТА, 21 до 23 центи на годину. Голоситись сейчас до суперінтендента на адресу: Taintor Manufacturing Company, Lexington Ave. & First Street, Bayonne, N. J. 36-42-

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКИЙ МІСЯЧНИК „СЛОВО". Річна передплата 50 цнт. Поодинокі числа 5 цнт. Адресуйте: „SLOWO", Box 202, Scranton, Pa. 42-51

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і случахка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Інформації устні або висемні уділює: Tel. Lenox 6096. 18—

M. SCHWARTZ, 168 East 89th St., New York, N. Y.

ДАРОМ! Чи хочеш одержати великий і гарний годинник вартости $7.00? Незвичайна нагода є тепер. Пиши по інформації, залучаючи 2 центи марками. 41вс49

BOSTON SUPPLY CO.,

159A Endicott St., Dep. W. Boston, Mass.

ВЕСНЯНКИ,

плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґарантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 44-46

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато иньших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKKAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Depf. II. Chicago, Ill.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Вишлемо Вам доляровий підручник, богато ілюстрований. Залучіть лише 5 центів на пересилку на адресу: G. W. & D. H., 641 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 37-56

ДІВЧАТА! нащо вам служити в таких місцевостях, де не жиють наші люди, де нема товариств, де нема церкви і української школи. А у великім місті Гартфорд в Конектікот все те маєте на місци. Напишіть до нас кілька слів, а ми вистараємось для вас тут о добру службу, де платять від $5.00 до $7.00 на тиждень. Голосіть ся сейчас до: Miss Pauline Podilczyk, 273 Farmington Ave., Hartford, Conn. 45-50

ДАРОМ ФАРМИ

не дістанете, але найдешевше купите в нас по $4.00 або висше за акер, відповідно до місця. В нас купите також найлучші і найурожайнійші фарми враз з забудованями і інвентарем, близько великих міст, фабрик і зелізниць, де є доволі ріжного рода роботи, а продукти фармерські продасте по найвисшій ціні. Маємо також менші або більші фарми до спродання за готівку або на легкі довголітні сплати. Пишіть по катальоґ і близші інформації. Адресуйте: 46св53

UNION LAND CO.,

5630 Broadway, Cleveland, Ohio.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького і І. Мазепи. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. JOHN SMITH, JR.,

СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ

327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

ПОЗІР! НОВІСТЬ! ПОЗІР!

„Лише через сей місяць за половину ціни можете у нас дістати сей найновійший і найпрактичнійший пасок до остреня бритви. Як ви маєте які старі бритви, то ви можете їх направити на сім чудеснім паску, а навіть ножик виострити так, що вам підголить бороду. Сей пасок є відповідний для кождого. Певно, що зощадите свій гріш. Ми ґарантуємо за него. Як ви не будете вдоволені, то зверніть назад, а ми вам звернемо подвійно належитість. Ціна сего паска є $2.50, а ми продаємо за $1.95. Хто хоче добру бритву і пасок то у нас дістанете за $3.00. Замовленя посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE, 46сч—
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших кораликів $1.50, з меньших кораликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 14ч-

---

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ КОЖДОГО!

Дотепер тяжко було дістати дешевої машини до писаня, а як дістали, то мусілисьте богато заплатити, по $30.00 і по $50.00. Не платіть такі великі гроші за ті машини, коли трафляє ся Вам нагода купити машину за дуже низьку ціну. Ся машина пише в трех мовах, а то в українській, польській і англійській. Машини є найліпшого виробу і кождий може легко на ній писати.

Ґарантуємо, що будете вдоволені. Ціни сих машин двоякі, відповідні до розміру машин: № 4. $7.50, № 3. $5.75. Не посилайте всіх гроший тільки задаток. Вишліть $2.00, а решту доплатите по одержаню машини. Замовленя посилайте на адресу: 46св—

IMPORTING HOUSE,
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

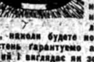
СВІЙ ДО СВОГО!

Хто ще не отримав нашого великого ілюстрованого КАТАЛЬОҐА № 2, нехай пише за ним ще нині. В нім найдете спис найновійших книжок ріжного рода, бібліїї, молитвенника, набожні книжки, як також просьвітні і наукові, співанники, ноти до співу і до граня. Годинники, ґрамофони, бритви, стереоскопи і богато иньших цінних річий. Залучіть за 2 цнт. марку на пересилку. Пишіть на адресу: 43—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., DEP. C., Chicago, Ill.

НОВІСТЬ! МАҐНЕТИЧНИЙ ПЕРСТЕНЬ.

Хто терпить на ревматизм або инші нервові хороби, той повинен носити маґнетичний перстень. Є то чудний

винахід. Перстень є зроблений з особливих металів і має в собі лічничі власности. Приносить скору полекшу в болях ревматизму, невральгії, чистить кров, лічить невральґію і помагає в хоробах нервових. Без великих видатків на ліки, можете зменьшити свої терпіня, наколи будете носити на пальці сей перстень. За перстень ґарантуємо або звертаємо Вам гроші. Він є гарний і виглядає як золотий. Ціна $1.00. Грубість пальця зміряйте папером або шнурком і враз з належитостю зашліть до: 46с55

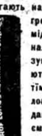
REX SUPPLY HOUSE,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ, БОГАТА ЧОРНА ЗЕМЛЯ, МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ПОЛЯКАМИ. — 36 ріжних фарм з гарними будинками, худобою, кіньми, обсіяні, грубі ліси. Ціна від $500 до $5000. Хто облітав цілу Америку за фармами, тут поселить ся напевно, як богато иньших. Пишіть до: 43-7

PARISH-PULASKI KOLONIA,
Box 234, Parish, N. Y.

ЕЛЕКТРИЧНІ ГРЕБЕНІ.

Нищать порпаї в голові, здержують випадане волося, помагають на біль голови. Професора Лонґа маґнетичні

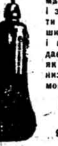
гребені виробляєть ся з особливої мішанини: міди, цинку, алюмінюм і нікилю. Вони не є наладовані електричностию, але самі електризують ся підчас чесаня волося, причім видають лаґідну електричну струю, яка зміцняє тімя і помагає зростови волося. Чистять голову з порпаїв, через що запобігають випаданю волося. За гребінь ручимо, або звертаємо Вам гроші. Ціна $1.00. Адресуйте:

Rex Supply House,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАҐІЧНИХ з всякими приборами, як: цьвяги, тарілки, шклянки, фляшки, штилети, карти, кулі, поучаючий замінювати воду у вино, молоко, чорнило, штуки зникання річий і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Катальоґи висилаємо даром. Адресуйте: 13-51

AM. BOOK & NOV. HOUSE, Box 371, Cleveland, O.

ЧУДО! НОВИЙ СПОСІБ ДО ШИТЯ. ЧУДО!

Тут бачите чудове шило, яке так шиє як машина, відразу робить два штихи, зверху і зі споду. Ним можна шити все, направляти черевики і упряж. Ним так добре можна шити як машиною, бо воно шиє дрібненько і надаєсь до ужитку для кождого. З ним даємо 3 голки до трояких шитя. Певно, що як купите, то не пожалуєте, а ціна дуже низька, лише $1.75, враз з пересилкою. Замовленя шліть на адресу: 46сч—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
DEPT. II.,
951 W. Erie St., Chicago, Ill.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними 25 образками) книжка, часть 3 і 4-та

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села де дотепер газдують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати мані-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Тому спішіть ся, єсли хочете мати ту книжку, бо наклад дуже малий. Аґентам значний опуст. Пишіть на адресу: 23еч—

Wydawnyctwo Ewropejskoji Wijny,
233 E. 9th St., Dep. 1. New York, N. Y.

ВОЄННІ ОБРАЗИ!

Коли хочете побачити як то виглядає теперішна війна, то купіть собі образ, який представляє битву під Перемишлем: образ дуже інтересний; коштує лише 25 центів. Належитість присилайте стемпсами. Пишіть еще нині до: 42-

RUSKA KNYHARNJA, 34 E. 7th St., New York, N. Y.

ЩАСТЄ І БОГАТСТВО!!!

КОЖДИЙ ОТРИМАЄ БЕЗ ГРОШИЙ ПОНИЗШІ КНИЖКИ ЗА НАДІСЛАНЄМ 25 ЦЕНТІВ ЗАВДАТКУ!

1) Правда, що від довшого часу ви шукаєте способу, щоби дійти до великого богатства і до нині ви не можете найти його. Ми маємо для вас таку книжку, котра принесе вам скарб в короткім часі і напевно з неї про все довідаєтесь і поправите свою долю. Кождий з неї довідаєсь, яким способом зробити з доляра $10.00, а з десять сотки тисячі. Ся книга вартує для кождого вагу золота, а ми через короткий час продаємо її лише за $2.00.

2) Молодці від довшого часу шукають гарних дівчат, а дівчата гарних молодців, однак не мають способу до осягненя їх любови. Ми маємо для вас таку книжку, в якій ви певно найдете для себе щось цікавого і за малі гроші. Коштує лише $1.00.

3) Правда, що вашим бажанєм є, щоби ви могли добре розмовити ся по анґлійськи а не можете натрафити на таку практичну книжку, з якої ви могли би скоро научити ся сеї мови. У нас дістанете найновійшу методичну книжку до науки анґлійської мови, з якої, ґварандуємо вам, що в кількох тижнях будете могли добре говорити, писати і читати по анґлійськи. Ціна сеї книжки лише 75 цнт.

4) Також маємо любовні гарні посткартки у всіляких сортах, яких ви ще ніде не бачили. Сї карточки є дуже оздібні, і ми продаємо їх як найдешевше. Ціна одної картки 10 цнт.; а 6 штук за 50 цнт. Хто замовить всі три книжки і 6 штук посткарт, отримає всьо разом за $3.50. Вишліть 25 цнт. завдатку, а решту доплатите по отриманю всіх річий. Замовленя посилайте на адресу: 36чс—

CLUB HOUSE
Box 335, Chicago, Ill.

В ЛУЧНОСТИ СИЛА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

СЕ ОДИНОКА НАША ПРАВДИВО УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ, ОСНОВАНА 1894 РОКУ, ЧИСЛИТЬ ОКОЛО 10 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ І СКЛАДАЄТЬ СЯ З ВИСШЕ 250 ПОВАЖНИХ ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

видав на посмертне, запомоги в разі каліцтва, неспосібности до праці і т. п. за час свого істнованя суму $1,319.767.11 (словами: один мілїон триста девятнайцять тисяч сїмсот шістьдесять сім долярів і одинайцять центів).

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Одинока українська орґанізація, яка відповідає законним вимогам всіх стейтів Злучених Держав і Канади. — Одинока українська орґанізація, яка приняла справедливу систему плаченя членських вкладок після літ. — Одинока українська орґанізація, яка дає певність, що зможе сповнити всі свої обовязки супроти своїх членів. — Маєток У. Н. Союза виносить $224.354.03. — Одинока українська орґанізація, яка стараєть ся також о моральне і просьвітне піднесене своїх членів.

ВСТУПАЙТЕ САМІ ТА ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

В кождій місцевости Злучених Держав і Канади повинен істнувати відділ У. Н. Союза. Кождий Українець чи Українка повинні належати до У. Н. Союза без оглядy на їх стан, політичне переконане чи релігійні почуваня.

По всі інформації в справі У. Н. Союза сейчас пишіть до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОСЯГНЕНЄ ПАТЕНТІВ і ВІДПРОДАЖІ

НАЙЛЕКШЕ ДІЙТИ ДО ЩАСТЯ І БОГАТСТВА ЧЕРЕЗ ВИНАХОДИ.

Поможемо Вам в осягненю патенту як також у відпродажи.

РУЧИМО ВАМ ЗА ПАТЕНТ АБО ЗВЕРТАЄМО ВАМ КОШТИ.

Близші поясненя найдете в книжочці, яку на жаданє висилаємо кождому даром. 40с-

Пишіть за нею сейчас до канцелярії патентів на адресу:

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, Inc.,
309 Broadway, New York, N. Y.

Читайте руські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентованє винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Поясненя і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осідку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нині по руськи на слідуючу адресу:

A. M. WILSON

реґістрований адвокат для патентів 53с—

311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний специяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Щира заява.

ПАНІ НАДІЄВА ЗА 54 РОКИ ЖИТЯ НІКОЛИ НЕ ГОВОРИЛА НЕПРАВДИ.

Пише о успішнім лїченю Болгарським Кровним Чаєм.

„Дописи, які сотками отримую щоденно від хорих, що лічили ся Болгарським Кровним Чаєм і прийшли до здоровля, є найбільшою радостю в моїм житю" каже Г. Г. фон Шліков, одинокий фабрикант Болгарського Кровного Чаю, а якому пані Людвіка Надієва, 32 Аллен Ст., Перт Амбой, Н. Дж., надіслала слідуючу допись:

„Я 54-літна женщина, ніколи в своїм житю не говорила неправди. Я терпіла страшні болі жолудка і удавала ся до лікарів і ріжних ліків уживала, але ні один мені не поміг, тільки Болгарський Кровний Чай, який я собі від Вас спровадила, увільнив мене від хороби".

Одну велику родинну дозу Болгарського Кровного Чаю, яка вистарчить на 5 місяців, за $1.00 вишле денебудь:

Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th St., New York, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги; легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні висипки, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки. Офіс отворений від 9-ої рано до 8-ої вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати, нехай пише на повисше подану адресу.

---

150 $ 150 $

ПОЗІР! ДАРОМ! Кождий з Вас має спосібність прийти в посідане малої фарми ЦІЛКОМ ДАРОМ, коли сейчас витне сей цінний купон і надішле нам його. Першим, котрі надішлють нам купон, роздасть ся кілька фарм даром, а решта одержать безплатні інформації, як можна прийти до власности землі і дому в коротнім часі і в легкий спосіб. Фарми ті лежать при стації зелїзничій, близько фабричних міст, шкіл, церков і фабрик, де кождий може одержати добру роботу. Не зволїкайте, лише надсилайте сей купон зараз до: 42-53

DEVEL'G CO.,
305 Broadway, Dept. S., Suite 210, New York, N. Y.

ВИСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ

ПІД ЦІЛКОВИТОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ

СКОРО, БЕЗПЕЧНО І ПО ЯК НАЙНИЗШІМ КУРСІ

ВСЯКІ ІНФОРМАЦІЇ І КУРС ГРОШИЙ ПОДАЄМО КОЖДОМУ НА ЖАДАНЄ.

ВАША РІДНЯ В КРАЮ ПОТРЕБУЄ ВЕЛИКОЇ ПОМОЧИ, І ТО ЯК НАЙСКОРШЕ

ОТЖЕ ЄСЛИ ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ СВОЇМ РОДИНАМ ДО КРАЮ, ТО ЗВЕРТАЙТЕ СЯ З ЦІЛИМ ДОВІРЄМ ДО НАС ЯК І ДАВНІЙШЕ А МИ КОЖДОГО ПО БРАТЕРСЬКИ ОБСЛУЖИМО ЯК НАЙЛІПШЕ І НАЙТАНЬШЕ. ПИШІТЬ ЕЩЕ ДНЕСЬ ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ДО ЗНАНОЇ НЕ ВІД НИНІ УКРАЇНСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ І КАНЦЕЛЯРІЇ, НА ПОНИЗШУ АДРЕСУ.

Всякі інформації і курс гроший подаєсь кождому на жаданє.
Офіс отворений від 9-ої рано до 8-ої вечер, а в неділі від 10-ої рано до 2-ої попол.

Єсли посилаєте до нас гроші, то посилайте через почтові або Експресові Моней-Ордери, і вписуйте їх на імя:

S. MILANOWYCZ & WEIL CO., 193 GRAND ST., JERSEY CITY, N.J.

ДОРОГА ДО ҐАРАЗДУ.

Велике Товариство пошукує агентів до продажи фарм, домів і лотів в місті зі школами, церквами і фабриками, де осеплющий ся одержить добру і сталу працю. Продаємо на малі місячні сплати. Платимо $25 тижнево на початок. Пишіть або зголошуйте ся ще нині до: 42-53

LINCOLN CO., Dep. Suite 210, 319 Broadway. New York.

ПОЗІР!

Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий треває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який треває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILE ENGINEERS, 88-111 —
147 E. 40th St., New York

$5 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $5

Не оставайте без роботи, коли Ви можете заробити $25 до $35 тижнево ставши шофером.

Ми навчимо Вас на шофера у Вашій рідній мові в трох тижнях, в день або вечерами, за малою оплатою — $5.

Всі наші студенти мають добрі посади. 43

NEW YORK AUTO SCHOOL,
30 E. 7th St., New York City.
Bet. 2nd & 3rd Aves.

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тільки Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте: 36-50
T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

Найбільший, найлучший і найстарший словенський головний склад крайових і імпортованих напоїв в Америці.

	ЦІНА ЗА ҐАЛЬОН.		
Червона житнівка,	$2.00,	$2.50,	$3.00
Біла житнівка,	2.00,	2.50,	3.00
Червоний рум,	2.00,	2.50,	3.00
Джін (Боровичка)	2.00,	2.50,	3.00
Боровичка імпорт.,	4.50,	5.00,	6.00
Слівовіца,	2.00,	2.50,	3.00
Слівовіца імпорт.,	4.50,	5.00,	6.00
Росковичка (Кімель),	2.00,	2.50,	3.00
Теркилица,	2.00,	2.50,	3.00
Анижівка	2.00,	2.50,	3.00
Розолїс,	2.00,	2.50,	3.00
Спіритус,	3.00,	3.50,	4.00
Вина огайські	1.00	і 1.25.	
Вина каліфорнійські,	1.50	і 2.00.	

Зарубове помічниче гірке вино 4 бутельки за $2.75, 6 бутельок $4.25, а 12 бутельок $8.00.

Пишіть за нашим гарним і великим словенським цінником напоїв. Оплачуємо експрес або фрейт від замовлень на $5.00 або висше. Особлившу увагу звертаємо на замовленя весільні, на хрестини і забави. Гарні листи з копертами, пугарці, стінні календарі і коркотяги висиласмо даром на жадане разом з замовленєм.

Гроші засилайте наперед моні-ордером або в реджістрованім листї. 25c—

C. F. ZARUBA & CO., 318 Third Ave., (D. Sv.) PITTSBURGH, PA.

✚ Доктор специяліст ✚
СЕКРЕТНИХ ХОРІБ МУЖЕСЬКИХ І ЖЕНСЬКИХ.

Хто хоче відзискати своє здоровлє, нехай прийде до мого офісу і поговорить щиро зі мною. Я Вам дам найлучшу раду, проте користайте з мого досьвіду, набутого 25-лїтною лікарсьцою практикою, відчас якої дійшов я до досконалости в лїченю секретних хоріб мужеських.

Тайні хороби мущин. Маю найлучше заосмотрений в місті офіс, лічу кождого хорого особисто і буду Вас так само лічити як себе самого, наколи був бим хорий. 49c—

Заражене крови. Безвладність, зіслаблене, заражене крови, трипер, спухлину, втрату мужеської сили, хоробу нирок і міхура, жолудка, легких і утроби лїчу як найскуточнїйше.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: Щоденно від год. 9. рано до 8. вечером, в неділю від год. 9. рано до 3. пополудни.

EUROPEAN MEDICAL OFFICE
No 311 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.
Проти почти.

35 презентів ДАРОМ Спеціяльна оферта на ЗОЛОТОМ криту годинку ТІЛЬКИ $5.25

КОНКУРЕНЦІЙНА ВІЙНА! МИ ТРАТИМО А ВИ КОРИСТАЄТЕ!

За $5.25 купите в нас тепер дуже гарну, з потрійними чудово різбленими окладинками, ЗОЛОТОМ криту годинку, заосмотрену з дорогоцінних каменїв механізм, з 20-ЛІТНОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ виритою на окладинці, а яко додаток дістанете 35 ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантський ланцюшок з дармовисом, перстень, хрестик, брошку, чудовий малесенький будильник, ґарне серце зі шпилькою, шпильку до краватки, до маншетів, ковнірців, чаруючі оперові скла, штилєт, „Скавт" автоматичний пістол, ножик, 2 бранзолєти, фонтенове перо, імітаційна мала годинка з шпилькою, гармонію, файку, бритву, пасок, голярку і квач. НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. депозиту (стемпсами або монетою) як запорука купна, а сейчас вишлемо Вам почтою або експресом до вільного оглянення мужеську або женську годинку враз з 35 презентами прямо до Вашої хати. Решту заплатите при доручению Вам сих річий. Купуючи від нас Ви нічого не тратите, позаяк ми направляємо або вимінюємо наші годинки за нові даром. Незадоволеним звертаємо гроші. (З Канади треба висилати цілу належитість наперед). Огляньте вперед наші годинки і презенти заки купите їх деинде. Вишліть замовлене ще нині. 44-46

AMERICAN JEWELRY CO., Dep. D-106, St. LOUIS, Mo.

ВИСИЛКА ПОЖИВИ, МУКИ І ОБУВИ
ДО АВСТРО-УГОРЩИНИ І НІМЕЧЧИНИ.

Висилаю за посередництвом европейських урядів з повною зарукою, на адреси цивільних і військових людий, найдобірнійші ПОЖИВНІ ПРОДУКТИ, МУКУ а також ОБУВИ.

ШИНКУ, СОЛОНИНУ, КОВБАСУ, СМАЛЕЦЬ, МАСЛО, СИР, КОНСЕРВОВАНУ РИБУ, САРДИНКИ, КАВУ, КОКО, ГЕРБАТУ, ЧЕКОЛЯДУ, РИЖ, ФАСОЛЮ, ГОРОХ, КОНСЕРВИ, МУКУ, МОЛОКО, ЦИҐАРА І ЦИҐАРЕТКИ, ОБУВЯ для ДІТИЙ, ЖЕНЩИН І МУЩИН.

Пишіть ЗА цінником. Належитість треба висилати моні-ордером або експресовим чеком враз з замовленєм, подаючи точну і читку адресу особи для котрої призначена посилка. 46-47

ГРОШІ ЗВЕРТАЄСЬ В ЦІЛОСТИ НА СЛУЧАЙ НЕДОРУЧЕНЯ ПОСИЛКИ.

OTTO WERNECKE, Export firm
206 Broadway, cor. Fulton St., Tel. Cortlandt 6696
New York City. Subway Station, Fulton St., to the door
Office hours 9-6

ЛИС МИКИТА

ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ, — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосоване наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

До лїченя.

„Чи Вам випадає волосє? Чи ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і липкі? Чи маєте порплї і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

яку написав один з европейських специялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тімени. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

Третий тиждень.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Упевняємо Вас, що наш власний лік званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порплї і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз з висше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошене і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77c-

UNION LABORATORY.
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати менї сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. І Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МІЛЇОНИ У ФІЛЬМОВІМ БИЗНЕСІ.

Платня одного актора виносить $670,000.00 річно, иншому подають $200,000.00.

В Злучених Державах мало є таких мущин, женщин і дітий, які не знали-б про Чаплина, великого коміка. Тисячі а тисячі знають його і сьміють ся з нього з дня на день.

Однак мимо його величезної популярности люди з подивом читали про се, що Чарлі Чаплин зробив новий контракт на шістьсот сімдесять тисяч долярів за один одинокий рік, що перевисшає майже вісім раз платню президента Злучених Держав. Инші члени кабінету побирають дванайцять тисяч долярів річно.

Коли Чаплина питано про його великанську платню, він так відповів: „Чому-ж я не мав би дістати сеї платні? Маємо акторів і співаків, що вечерами грають на сцені перед обмеженою до одної тисячі авдиєнцією, однак побирають три тисячі долярів. Я граю перед двіста пятьдесять тисячами кождої ночи і тому нїчо дивного, що я заслугую на платню, яку дістаю".

Хоч Чарлі і не сказав сего, однак фактом є, що фільмова компанія робить міліони долярів на Чаплинових образках. І компанія радо платить йому частину зі своїх зисків.

Є ще одна женщина-акторка, якій пропоновано двіста тисяч долярів за виступи в образках через один рік. Міззі Гайос, славна субретка, яка грає провідну ролю в штуці „Пом-Пом" в Ню Йорку, є тою щасливою. Але Міззі Гайос, яка є не тільки гарною, але й проворною, відкинула пропозицію, кажучи: „Єсли я варта двіста тисяч долярів для инших, то я варта о много більше для своєї власної компанії". І на спілку з кількома успішними фінансістами і театральними людьми основала Sunbeam Motion Picture Corporation of New York and Cleveland, а вже довзі її будуть що дня оплескувати десятки тисячів, замісць двох тисячів.

Часть уділів з „Сонбім" капіталу закупили основателі, а останок буде розпроданий публиці, так що зиски з того великого підприємства будуть розділені між тих, що відвиджують рухомі образки. „Сонбім" шери представляють собою дуже добру льокацію для ваших гроший. — Adv.

Dr. MULLIN,
409 — 4th Ave.,
PITTSBURGH, P.
ЛІКАР-СПЕЦИЯЛІСТ

Перейшов 35-лїтну успішну практику над недугами хронічними і сліпими. Лічить недуги зарazливі, жолудка, нирок, ревматизм, печінки, міхура, катаральні і всі инші полові хронічні недуги мущин і женщин. Приходіть, оплата низька, розслід крови і порада безплатні, вдоволене запевнене.—Офіс напротив почти. 43—

Чи Ви єще того не знаєте?

що Ви повинні купувати лікери там, ДЕ ВИ МОЖЕТЕ ЗА МАЛІ ГРОШІ ДІСТАТИ ЯК НАЙЛУЧШІ ТОВАРИ. Є тільки одно таке місце в Америці, добре знана гуртовна спродажа лікерів БРЕМАН І ОСГУТ в Пітсбурґу, Па.

Перечитайте уважно слідуючий спис цін:

4-лїтна біла або червона Б.&О. житнівка, за ґальон	$1.75
5-лїтна біла або червона Б.&О. житнівка, за ґальон	$2.00
7-лїтна біла або червона Б.&О. житнівка, за ґальон	$2.50
10-лїтна біла або червона Б.&О. житнівка, за ґальон	$3.00
12-лїтна біла або червона Б.&О. житнівка, за ґальон	$3.50
Правдива добра Теркалиця, за ґальон	$2.00 до $5.00
Чиста, моцна Слівовіца, за ґальон	$2.50 до $5.00
Кімель або Грушняк, за ґальон	$2.50, $3.00, $3.50
Коняк, за ґальон	$2.50 до $5.00
Добре біле або червоне столове вино, за ґальон	від $1.00 в гору.
Солодкий токай, за ґальон	$2.50 до $4.00
Чорний рум, за ґальон	$2.00 до $4.00
Правдивий яловець (Боровичка), за ґальон	$2.50, $3.00, $3.50, $4.00 і $5.00
Алькоголь, за ґальон	$3.00 і $4.00

Оплачуємо почту від замовлень 5-долярових і висше на просторі межи Ню Йорком а Шікаґом.

ГРОШІ ВИСИЛАЙТЕ В РЕДЖІСТРОВАНІМ ЛИСТІ І ПОЧТОВИМ МОНІ ОРДЕРОМ.

КУПУЮЧИ ВІД НАС, ЗАОЩАДИТЕ ГРОШІ, ПОЗАЯК МИ НЕ ЗАТРУДНЮЄМО АҐЕНТІВ.

МОЖЕТЕ ПИСАТИ ДО НАС ПО УКРАЇНСЬКИ.

BREMAN & OSGOOD, 112 Fullerton St., PITTSBURGH, PA.

ЙОСИФ П. ПАЛЬ, український управитель.
РІК ОСНОВАНЯ 1893.

ПАВЛО КЕЛИЧАВА
МУЗИКАНТ І ДИРИГЕНТ.

Достарчає музики на концерти, представленя, балї, пікніки, походи і весіля — Дає лекції на всїх інструментах — смичкових і дутих. — Адреса:

P. KELECHAWA,
138 Morris St., 67 Greene St.,
Jersey City, N. J. 27-31c-

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всїлякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер. Адреса:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 506-507, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю під ч. 168 East 89th St. близько 3-ої евені, L. стація від 7-ої до 10-ої вечер. 17—

КОЖДА МАТИ ПОВИННА СЕ ПЕРЕЧИТАТИ.

Мати не повинна дозволити своїй дитині кричати.

Більшість материй в теперішнім часі мають переконане, що дитина кричить тому, що вона недобра. А в дійсности дитина кричить тому, бо ТЕРПИТЬ НА ВНІШНІ БОЛЇ.

Дитина кричить, бо її малий жолудок не здає; бо її докучає ТИСНЕНЄ, КОЛЬКИ, КОРЧІ ВНУТРЕННОСТИЙ, а також НЕПРАВИЛЬНІСТЬ і ЗУБКОВАНЄ. Велика ріжниця є між дорослим, що скаже, що його болить, але кожда мати повинна собі затямити, що дитина кричить тільки в приступі болів, — здорова дитина ніколи не кричить.

„БЕЙБІС СЕЙФТІ" є найлучшим діточим ліком НА ТИСНЕНЄ, КОЛЬКИ, КОРЧІ ВНУТРЕННОСТИЙ, НЕПРАВИЛЬНІСТЬ І ЗУБКОВАНЄ. По короткім застосованю „БЕЙБІС СЕЙФТІ" дитина перестане терпіти, буде тихо лежати і спокійно спати. „БЕЙБІС СЕЙФТІ" можна дістати нині в кождій майже аптиці і більших склепах. Але уважайте, щоби дістались правдиві „БЕЙБІС СЕЙФТІ".

Тут подаємо, як виглядає правдива пачка „БЕЙБІС СЕЙФТІ". Витніть і занесіть се до найблизшої Вам аптики і купіть бутельку „БЕЙБІС СЕЙФТІ". Наколи не можете дістати правдивої „БЕЙБІС СЕЙФТІ", замовте впрост у виназідника. Ціна одної бутельки „БЕЙБІС СЕЙФТІ" з відповідним поученєм до вживаня з пересилкою коштує 35 цнт. Наколи замовляєте одну бутельку, вишліть 35 цнт. стемпсами. Наколи замовляєте 3 бутельки, зашліть одного паперового доляра в звичайнім листі, адресуючи так:

ROYAL MFG. CO., Dep. D., DUQUESNE, PA.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ФОНОҐРАФ?
ЧИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ?
ЧИ ПОТРЕБУЄТЕ РЕКОРДІВ, ГОЛОК АБО ДРУГИХ ДОДАТКІВ ДО ФОНОҐРАФУ?

НАКОЛИ ПОТРЕБУЄТЕ ЇХ, ЗАЙДІТЬ ДО

Пітсбурґ Фоноґраф Компані,
1331 ПЕНН АВЕ., ПІТСБУРГ, ПА.

В нашім складі можете полагоджувати свої покупки в Вашій власній мові.

Ми маємо сьвіжий виріб КОЛЮМБІЯ ҐРАМОФОНІВ І РЕКОРДІВ. Наколи хочете провести годину або дві, то будучи в місті, зайдіть до нас, а ми Вас гарно приймемо і послухаєте даром наших найновійших УКРАЇНСЬКИХ рекордів. НАШ СКЛАД ОТВОРЕНИЙ ЩОДНЯ ДО 9. ГОД. ВЕЧЕР. МИ ДАМО ВАМ КРЕДИТ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ БЕЗ ЗГЛЯДУ, ДЕ МЕШКАЄТЕ.

Для вигоди тих, що мешкають далеко і не можуть особисто зайти за купном до нашого складу, а бажають слати почтою свої замовленя, заложилисьмо УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ для почтових замовлень, яким завідує відповідний УКРАЇНСЬКИЙ УПРАВИТЕЛЬ, котрий Вас совісно обслужить в ВАШІЙ ВЛАСНІЙ МОВІ.

Тут подаємо кілька з наших численних УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ:

E. 6038	Стоїть явір над водою. Ой ти дубе кучерявий.	75 цнт.
E. 951.	Родимий краю. Рідна мово.	65 цнт.
E. 2001.	Український молодець. Полька.	75 цнт.
E. 1146.	Марш Скобелева. Коробейники.	75 цнт.
E. 1197.	Туга за родиною. Мазурка.	75 цнт.
E. 1210.	Ой за гаєм, гаєм. Дівча в сінях стояло.	75 цнт
E. 1211.	Кучерявий Марко. Ой не ходи Грицю.	75 цнт
E. 6031.	Верховинець. Віють вітри.	75 цнт
E. 6032.	І шумить і гудить. Зажурив ся чоловік.	75 цнт
E. 952.	Ой пійду я до млина. Марш.	65 цнт

Наколи бажаєте инших, пишіть по наш УКРАЇНСЬКИЙ ЦІННИК, який кождому висилаємо даром.

PITTSBURGH PHONOGRAPH COMPANY, 1331 PENN AVE., PITTSBURGH, PA.

Як

Карнеґі, Ракефелєр, Чарлс Шваб
І ИНШІ АМЕРИКАНСЬКІ МІЛЇОНЕРИ ЗРОБИЛИ ГРОШІ?
ВОНИ ВКЛАДАЛИ СВОЇ ГРОШІ У
У ДОБРІ АКЦІЇ

ЯК БИ СЇ ЛЮДИ БУЛИ ВДОВОЛЕНІ КОЛИ БИ ЇМ ГРОШІ ПРИНОСИЛИ ЧОТИРИ ПРОЦЕНТ ДОХОДУ, ТО НІКОЛИ НЕ БУЛИ БИ МІЛЇОНЕРАМИ.

$5.00 АКЦІЇ КОРПОРАЦІЇ SUNBEAM MOTION PICTURE CORPORATION

є найлучшим способом інвестованя гроший. Всякий ходить до театрів з рухомими образками а добрі образки **приносять мілїони долярів доходу компаніям рухомих образків**, що роблять сї образки і винаймають їх театрам.

Образки SUNBEAM будуть звісні і показувані скрізь в Америці, не якраз для того, що сї образки будуть найлучші, а для того, що кождий уділовець буде вважати аби так воно було, щоби театри, до яких вони ходять, показували сї образки. Чим більше буде театрів, що будуть показувати сї образки SUNBEAM, тим більше доходів буде з акцій сеї компанії.

Одна особа не може купити меньше, чим п'ять, а не більше чим сто акцій.

Нагода є знаменита, беріть ся до дїла сейчас.

Витніть купон, випишіть своє імя і адресу і зашліть до нас враз з ціною акцій.

KNIGHT & COMPANY
ФІСКАЛЬНІ АҐЕНТИ

SUNBEAM MOTION PICTURE CORPORATION
426 W. LEADER BUILDING, CLEVELAND, OHIO.

В залучению найдете суму .... долярів за .... акцій закладового капіталу Sunbeam Motion Picture Corporation.

Посилайте моні-ордери або готівку в реджістрованих письмах.

Імя ....
Місто і стейт ....
Адреса ....

Посилайте свої рідписи до нашого департаменту в Клівленд. Уділи дістанете скоро лише дістанемо гроші.

За $25.00 дістанете 5 акцій
За $50.00 дістанете 10 акцій
За $100.00 дістанете 20 акцій
За $250.00 дістанете 50 акцій
За $500.00 дістанете 100 акцій